

Bijlage C - Jaarverslag 2015

Inhoudsopgave

Inleiding	21
1. Staatkundig Gereformeerde Partij	22
1.1 Bestuur & Organisatie	22
1.2 Ondersteuning van kiesverenigingen, afdelingen en politici.....	24
1.3 Communicatie en informatievoorziening.....	27
1.4 Organisatie verkiezingen.....	29
2. Wetenschappelijk Instituut voor de SGP	31
2.1 Inleiding	31
2.2 Bestuur	31
2.3 Personeel.....	31
2.4 Publicaties	32
2.5 Kwartaaltijdschrift Zicht.....	33
2.6 Guido-conferenties	34
2.7 Communicatie	35
3. SGP-jongeren	37
3.1 Algemeen.....	37
3.2 Bestuur en commissies	37
2.2 Beleidsadviseur.....	41
4. Tweede Kamer	42
4.1 Inleiding	42
4.2 Kamerleden en medewerkers	42
4.3 Samenwerking fractie en partij.....	43
4.4 Parlementaire werkzaamheden.....	44
4.5 Overige (buiten) parlementaire activiteiten	45
5. Eerste Kamer	47
5.1 Verschuiving	47
5.2 Werkzaamheden.....	47
6. Eurofractie	49
6.1 De eurofractie	49
6.2 Buitenlandse Zaken.....	49
6.3 Israël	49
6.4 Landbouw	50
6.5 Overige zaken	50
7. Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa (VOE).....	51
7.1 Bestuur en personeel	51
7.2 Activiteiten	51
7.3 Internationaal Secretariaat.....	53

Inleiding

De Heere schreef het volk de voortreffelijkheden van Zijn wet voor, maar het volk achtte ze als wat vreemds (Hoséa 8:12). Is dat niet de ervaring van SGP-politici? Zij spreken over de 'voortreffelijkheden' van Gods wet, maar de publieke opinie acht ze als vreemsoortig. Gods wet kenmerkt zich door 'voortreffelijkheden'. Wat is de betekenis daarvan? De Dikke Van Dale, die in 2015 zijn 15e druk beleefde, geeft als synoniemen voor 'voortreffelijkheden': perfectie, superioriteit, uitstekendheid.

Gods wet toont perfectie ofwel volmaaktheid: 'De wet des HEEREN is volmaakt (...)' (Psalm 19:8). Gods wet is superieur, d.w.z. alles overstijgend in morele waarde. Van degene die Gods wet in zijn hart heeft, staat: 'Zijn gangen zullen niet slijben' (Psalm 37:30-31). Gods wet steekt boven alle andere wetten uit. 'Uw wet is de waarheid' (Psalm 119:142). Gods wet is zo geheel anders dan de menselijke wetten. Haman zei: '(...) Er is één volk, verstrooid en verdeeld onder de volken in al de landschappen uws koninkrijks. En hun wetten zijn verscheiden van de wetten aller volken, (...)' (Esther 3:8). Waarom achtte het volk die 'voortreffelijkheden' als wat vreemds? Omdat zij hun Maker vergeten zijn (Hoséa 8:14). Onze Statenvertalers schrijven het volgende ter toelichting: 'Te weten God, Die hen niet alleen geschapen, maar ook tot Zijn volk gemaakt, bereid en alzo groot gemaakt heeft' (Hoséa 8:14/k. 52).

Zo was het in oude tijden, zo is het ook nu. De roeping van de Staatkundig Gereformeerde Partij is het volk de voortreffelijkheden van Gods wet voor te houden. God is onze Schepper en Hij behoort door ieder schepsel overeenkomstig Zijn wet gediend te worden. Gods wet is voortreffelijk. De samenvatting daarvan gaf de Heere Jezus: 'Gij zult liefhebben den Heere uw God met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw verstand en met geheel uw kracht. Dit is het eerste en het grote gebod. En het tweede, aan dit gelijk, is: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf'. (Matth.22:37:40). God is het waard overeenkomstig Zijn wet gediend te worden door alle mensen. Gods wet is heilzaam voor de Staatkundig Gereformeerde Partij met haar achterban, voor het volk en voor de overheid. Daarom laat de SGP dat Bijbelse getuigenis doorklinken in alle politieke gremia waar zij een bijdrage mag leveren vanuit een bestuurlijke en vertegenwoordigende positie. Ten dienste van dat Bijbelse getuigenis voeren het hoofdbestuur en de besturen van de diverse geledingen veel activiteiten uit. Daarvan leggen zij verantwoording af in dit jaarverslag.

De tijdsomstandigheden waarin SGP'ers hun taak moeten vervullen, zijn zorgelijk. De vanzelfsprekendheid waarmee onder het motto van 'bevordering van de kwaliteit van het leven' kinderen worden gedood in de moederschoot en actieve levensbeëindiging ruim baan krijgt, is bedrevend. Verder moet alles wat nog enigszins herinnert aan het christelijke verleden van ons land verdwijnen. Zelfs de formule 'Bij de gratie Gods' staat op de nominatie te verdwijnen. De overheid regeert toch immers bij de gratie van het volk? Daar denkt de Staatkundig Gereformeerde Partij anders over: de overheid is Gods dienares, die onze goede God heeft gegeven, opdat de ongebondenheid van de mensen bedwongen worde en het alles met goede ordinantie onder de mensen toega. Binnen de rechtsstaat wil de Staatkundig Gereformeerde Partij, ondanks alle vragen en dilemma's haar geluid laten horen. De internationaal instabiele en onveilige situatie maakt de politiek-bestuurlijke omgeving nog complexer. De boodschap is al bijna honderd jaar dezelfde: als wij de voortreffelijkheden van Gods wet als iets vreemds achten, hebben wij Gods zegen niet te wachten. Erkenning van die voortreffelijkheden en praktisering daarvan zijn nodig voor het welzijn van ons volk.

Ten slotte, wij willen niet onvermeld laten dat dit jaar de Heere uit dit leven wegnam de heer mr. G. Holdijk, oud-Eerste kamerlid, en de heer W. Kolijn, oud-voorzitter van de SGP. Beiden dienden in tal van functies de partij en ons volk met de gaven van hoofd en hart vanuit de innerlijke overtuiging dat alleen Gods wet voortreffelijk is. Die overtuiging kenmerkte hun leven en hun sterven.

1. Staatkundig Gereformeerde Partij

1.1 Bestuur & Organisatie

Bestuur

In de op 25 april 2015 gehouden algemene vergadering is mr. M.J.W. Hoek herkozen als lid van het Hoofdbestuur en zijn mr. L.G.I. Barth en ing. B. van de Weerd gekozen in de vacature ds. D. Heemskerk en H. Uil.

Het Hoofdbestuur bestaat op 31 december 2015 uit de volgende personen:

- M.F. van Leeuwen Partijvoorzitter
 - ds. A. van Heteren Plv. partijvoorzitter
 - drs. P.A. Zevenbergen Secretaris
 - J.P. Tanis MBA Penningmeester
 - mr. P.J. den Boef
-
- mr. L.G.I. Barth
 - prof. dr. H. van den Belt
 - prof. dr.ir. A.G. Bregman
 - mr. M.J.W. Hoek
 - J.W. Keuken MBA
 - ir. L. de Knegt
 - ds. W. Visscher
 - ds. A. Vlietstra
 - P.T. de Vries
 - Ing. B. van de Weerd

Het Hoofdbestuur en het dagelijks bestuur hebben in 2016 in totaal zes keer vergaderd. Als adviseur zijn bij de vergaderingen van het Hoofdbestuur aanwezig de heren mr. C.G. van der Staij (voorzitter Tweede Kamerfractie van de SGP) en drs. J.W. van Berkum (directeur partijbureau).

Personeel

Per 31 januari 2015 heeft mw. C. Lindhout-Baak afscheid genomen als interieurverzorgster. In haar plaats is mw. M.E.W. de Bruin benoemd. Per 15 mei 2015 heeft mw. De Bruin ontslag genomen. Vervolgens heeft mw. C.W. Pors-de Visser deze werkzaamheden verricht t/m 31 oktober.

Mw. H.W. Buurveld-Boer is per 1 november 2015 benoemd als huishoudelijk medewerkster. Per 31 maart 2015 heeft mw. J.C. van Putten-van Dieren afscheid genomen als administratief medewerkster. In haar plaats is mw. S.E. van der Elst-Vijfhuizen benoemd voor drie dagen per week. Per 15 november 2015 is mw. Van Putten tijdelijk benoemd ter ondersteuning van de ledenadministratie i.v.m. de verwerking van de ledenmutaties van de kiesverenigingen die afdeling zijn geworden. Dhr. A. van Huizen is per 1 september 2015 als stagiair werkzaam op het partijbureau om het jaarthema 'Samenleven is een wérkwoord' uit te werken.

Per 1 januari 2015 is mw. mr. C.A. Everse benoemd als beleidsmedewerker van het Wetenschappelijk Instituut.

De totale personele bezetting is op 31 december 2015 als volgt:

- drs. J.W. van Berkum directeur partijbureau
- mw. H.W. Buurveld-Boer huishoudelijk medewerkster (parttime)
- mw. S.E. van der Elst-Vijfhuizen secretariael-administratief medewerkster (parttime)
- W. Goudriaan adviseur CVV
- mw. C.W. de Jong medewerkster CVV
- mw. drs. S. Paul-Cammeraat secretariael-administratief medewerkster (parttime)
- drs. H. Pool adviseur CVV
- mw. C.W. Pors-de Visser secretariael-administratief medewerkster (parttime)
- mw. J.C. van Putten-van Dieren administratief medewerkster (tijdelijk)
- J.S. van der Ree Doolaard adviseur CVV (parttime)
- mw. A.C. Weerheim managementassistente
- mw. M. Westerhout administrateur

Wetenschappelijk instituut

- drs. J.A. Schippers directeur
- mw. mr. C.A. Everse wetenschappelijk medewerkster

SGP-jongeren

- N. Bakker beleidsadviseur

Het managementteam bestaande uit de heren Schippers, Bakker en Van Berkum vergadert in beginsel een keer per maand, terwijl er een maandelijks werkoverleg is met de medewerkers die in dienst zijn van de partij.

Overleg met de Partijadviesraad

In december 2015 is de eerste gezamenlijke vergadering geweest van het Hoofdbestuur met de nieuwe Partijadviesraad. De Partijadviesraad fungeert voor het Hoofdbestuur als representatief adviesorgaan en klankbordgroep uit de achterban van de partij. Gespreksonderwerpen tijdens deze eerste vergadering waren onder andere het dragen van regeringsverantwoordelijkheid en het voeren van buitenparlementaire acties. De Partijadviesraad bestaat uit negentien personen uit verschillende geledingen van de partij. De leden zijn: drs.ing. G.H. Aversch, mr. C.P.W. van den Berg, prof.dr.ir. H. Boersma, ir. G.H. ten Bolscher, drs. M. Bossers, dr.ir. S.M. de Bruijn, C.C. Cornet, A.J. Flach, W. Hazeleger, L. Kisteman, G.R. van Leeuwen, J.J. Luteijn, drs. D. van Meeuwen, Th.A. Meijboom, C. Oomen, T.A. Stoop, L. van der Tang, M. Uitbeijerse en H.J. van der Wind.

Commissies

Het afgelopen jaar waren diverse door het Hoofdbestuur ingestelde commissies actief:

- **Strategiecommissie.** Deze commissie bewaakt de uitvoering van het door het Hoofdbestuur vastgestelde Integraal Strategisch Beleidsplan. Bestuursleden en medewerkers van de Partij, Wetenschappelijk Instituut, SGP-jongeren en Tweede Kamerfractie zijn in deze commissie vertegenwoordigd.
- **Commissie ‘Dragen van regeringsverantwoordelijkheid’.** Deze commissie heeft naar aanleiding van de ervaring van de laatste jaren zich bezonnen op het vraagstuk van het dragen van regeringsverantwoordelijkheid.
- **Commissie ‘Dragen van bestuurlijke verantwoordelijkheid’.** Deze commissie heeft bijeenkomsten voorbereid waarin het dragen van regeringsverantwoordelijkheid in relatie tot lokale en provinciale principiële dilemma’s centraal staat. SGP-politici en -bestuurders worden hiermee in toenemende mate geconfronteerd. Met het oog op de toekomst wil het Hoofdbestuur handvatten geven binnen welke kaders een SGP-er op een geloofwaardige wijze politicus, bestuurder of bestuurslid kan zijn en blijven.
- **Jubileumcommissie ‘100 jaar SGP’.** Deze commissie bereidt het 100-jarig jubileum van de partij voor. Een van de activiteiten betreft het schrijven van een jubileumboek. Daaraan wordt gewerkt door dr. W. Fieret.
- In opdracht van het Hoofdbestuur brengt het Wetenschappelijk Instituut voor de SGP een adviesstudie uit over het bedrijven van politiek op basis van de Bijbel in een democratisch bestel. Dit vraagstuk wordt vanuit Bijbels-theologische, staatsrechtelijke en historische perspectief benaderd. De totstandkoming van deze studie wordt begeleid door een commissie waarin o.a. leden van het Hoofdbestuur en bestuursleden van het Wetenschappelijk Instituut participeren.

Overleg met Landelijk Bestuur van de ChristenUnie

Elk jaar wordt overleg gevoerd met het Landelijk Bestuur van de ChristenUnie. In 2015 is er drie keer een overlegvergadering geweest. Aan de orde kwamen o.a. de evaluatie van de verkiezingen van het Europees Parlement, de verkiezing van de Provinciale Staten en de Eerste Kamer en het thema zondagsrust. De voorzitters van beide besturen houden tussentijds bilateraal informeel contact. Er is sprake van een open en constructief overleg in een ontspannen sfeer met oog voor wederzijdse verschillen, aandacht voor de vele overeenkomsten en vooral een besef van de noodzaak om elkaar in het belang van een Bijbels genormeerde politiek te willen versterken. Een afgevaardigde van het Hoofdbestuur woont zo mogelijk de algemene vergaderingen van de ChristenUnie bij om mede daardoor blijk te geven van wederzijds meeleven.

Integraal Strategisch Beleidsplan

In 2015 is opnieuw veel energie gestoken in de uitvoering van het Integraal Strategisch Beleidsplan (ISB) 2014-2018. In het ISB zijn de volgende strategische thema’s opgenomen:

1. verbinding onderhouden met trouwe achterban;
2. verbinding leggen en vasthouden met nieuwe stemmers;
3. vitale partij (te interpreteren als onderlinge verbinding);
4. verbonden met samenleving.

Per thema zijn strategische doelen en acties geformuleerd. De belangrijkste acties worden in de volgende paragrafen genoemd.

1.2 Ondersteuning van kiesverenigingen, afdelingen en politici

Omvorming van kiesvereniging tot afdeling

Per 1 januari 2015 kent de partij een duale partijstructuur die bestaat uit kiesverenigingen en afdelingen. In de nieuwe structuur zijn de gemeentelijke kiesverenigingen en provinciale verenigingen omgevormd tot gemeentelijke afdelingen en provinciale afdelingen. Op plaatselijk niveau kent de partij zowel plaatselijke kiesverenigingen als afdelingen. Plaatselijke kiesverenigingen kunnen zich vrijwillig omvormen tot afdeling. Per 1 januari 2015 zijn er dertien

plaatselijke afdelingen: Achterhoek, Albrandswaard, Benschop-Polsbroek, Breukelen/Maarsse, Harderwijk (Hierden), Krimpen aan den IJssel, Leiderdorp e.o., Sliedrecht, Soest-Baarn-Eemnes, Terneuzen, Veere, Zeist en Zoetermeer. Op 15, 24 en 25 juni vonden drie zogeheten ondersteuningsavonden plaats. De besturen van de dertien plaatselijke afdelingen zijn op deze avonden uitgenodigd om na te denken over het verschil tussen kiesvereniging en afdeling, om met een nieuwe werkwijze aan de slag te gaan en om duidelijk te krijgen wat het SGP-partijbureau aanbiedt om het besturen van een afdeling zo makkelijk mogelijk te maken.

In 2015 hebben de volgende 38 kiesverenigingen besloten per 1 januari 2016 afdeling te worden: Alphen aan den Rijn, Amersfoort, Apeldoorn, Barendrecht, Beekbergen, Cromstrijen, Elburg-Doornspijk, Enschede, Epe, Giessenlanden, Gameren-Nieuwaal, Goedereede, Goes, Gouda, Hendrik-Ido-Ambacht, Kampen, Kapelle, Kruijningen, Leusden, Liesveld, Middelburg, Nederhemert, Nijkerk, Noord-Beveland, Nunspeet, Oldebroek, Oostflakkee, Oud-Beijerland, Renswoude, Rhenen, Rotterdam, Veenendaal, Voorst, Waddinxveen, Woerden, Woudenberg, Zaanstad e.o. en Zwijndrecht. Om de verenigingen bij de omvorming te ondersteunen, is een stappenplan opgezet. Tevens zijn ondersteuningsavonden georganiseerd. Tijdens deze avonden zijn de belangrijkste veranderingen besproken en is met elkaar van gedachten gewisseld over de vitaliteit van afdelingen. Deze avonden zijn als nuttig en zinvol ervaren.

Vitalisering kiesverenigingen/afdelingen

In 2015 hebben acht kiesverenigingen en één afdeling de cursus Vitalisering gevolgd. Het betreft Aalburg, Achterhoek, Amersfoort, Elspeet, Nieuwleusen, Nunspeet, Staphorst, Veere en Zwijndrecht. In alle gevallen gaven de besturen en eventuele raadsleden aan dat zij nieuwe handvatten gekregen hebben om aan de slag te gaan met het uitdragen van de SGP-boodschap. In het najaar is een enquête gehouden onder besturen van kiesverenigingen en afdelingen om te inventariseren in welke mate ze voldoen aan het model van de vitale kiesverenigingen. Op basis van de uitkomsten wordt een actieplan opgesteld. Tijdens het tweejaarlijkse overleg met afgevaardigden van de besturen van provinciale afdelingen is gesproken over de mogelijkheden die er zijn voor provinciale afdeling om te ondersteunen bij de vitalisering van plaatselijke kiesverenigingen en afdelingen.

Ledenwerving

De SGP is het jaar 2015 ingegaan met 29.974 leden. Per 31 december 2015 waren er 29.928 leden. Overlijden van leden is de belangrijkste oorzaak van uitschrijving. In 2016 zal een grote ledenwerfactie plaatsvinden om richting de 32.000 leden te komen. In het jaar 2015 zijn hiervoor de voorbereidingen getroffen. Met de materialen die voor de ledenwerfcampagne 2016 gebruikt worden, kan in het vervolg ook de permanente ledenwerving een vervolg krijgen.

In 2015 zijn vooruitlopend op de ledenwerfactie de volgende acties genomen:

- In het voorjaar zijn alle SGP-Jongeren die te oud worden voor de SGP-Jongeren benaderd om lid te worden van de SGP.
- In diverse Nieuwsbrieven Afdelingen & Kiesverenigingen zijn oproepen geplaatst om leden te werven en zijn tips voor ledenwerving doorgegeven.
- In september zijn kiesverenigingen benaderd met een lijst van SGP-Jongeren die te oud worden voor de SGP-Jongeren, geen lid zijn van de SGP en in het gebied van de kiesvereniging vallen. Aan de kiesverenigingen is gevraagd deze jongeren te benaderen om lid te worden.

In 2015 is de mogelijkheid geopend om begunstiger te worden van de SGP. Het begunstigerschap is bedoeld voor personen die sympathie hebben voor de SGP, de partij willen steunen, maar de grondslag niet onderschrijven.

Jaarthema

Om te stimuleren dat afdelingen en kiesverenigingen activiteiten ontplooiën rondom het jaarthema 2015 ('Bouwen aan vertrouwen') zijn documenten verstuurd met adviezen over het organiseren van een avond over veiligheid en een avond over integriteit. Op 27 november is het partijcongres gehouden over het jaarthema 'Bouwen aan vertrouwen'. Het congres ging over het gevoelige thema: integere politiek. Aanwezig waren circa 85 deelnemers. De hoofdlesing

werd gehouden door prof. dr. L.W.J.C. Huberts, hoogleraar Bestuurskunde aan de Vrije Universiteit te Amsterdam en integriteitsdeskundige.

Vervolgens wisselden de deelnemers met elkaar van gedachten in één van de vijf workshops:

- (1) Van stilzwijgen naar bespreken. Integriteit binnen afdeling en kiesvereniging, door drs. H. Pool, adviseur CVV-SGP;
- (2) Van netwerkborrel naar dakkapel: het verschil tussen gezelligheid en integriteit, door T. Roerig, directeur Wethoudersvereniging Nederland;
- (3) Wanneer ben je net niet meer integer? Twee Lagerhuisdebatten onder leiding van mw. mr. C.A. Everse en drs. J.A. Schippers;
- (4) Wat te doen als het misgaat? Leren van andere partijen, door G.J. Broer, adviseur integriteit lokaal bestuur;
- (5) De waarde van je woorden wegen. Hoe communiceer je rondom integriteit? door J. van der Tang, fractievoorzitter SGP Barneveld.

Hierna verzorgde ds. G.W.S. Mulder uit Zoetermeer een Bijbelstudie over Johannes 1:44-52. Vervolgens vond de presentatie plaats van de publicatie 'Bewust geloofwaardig. Handleiding voor integere politiek'. Het partijcongres werd afgerond met statement door mr. C.G. van der Staaij over het belang van betrouwbare politiek.

In de tweede helft van 2015 is gestart met de voorbereidingen voor het jaarthema 2016 'Samenleven is een wérkwoord'. Hiervoor is een stagiair aangetrokken. Per 1 september is A. van Huizen als stagiair aan de slag gegaan om het jaarthema 2016 grondig voor te bereiden. Eindsultaat is een communicatieplan met aandacht voor de rol van de landelijke partij (partijbureau, Tweede Kamer, SGP-jongeren en Wetenschappelijk Instituut), politici (Statenleden, waterschapbestuurders, wethouders, raadsleden) en bestuursleden van afdelingen en kiesverenigingen.

Publicatieplatform

In verband met de invoering van een nieuwe huisstijl is het publicatieplatform ook opnieuw ingericht. Op dit platform kunnen besturen van kiesverenigingen en afdelingen allerlei documenten, PR-materialen en drukwerk aanpassen en bestellen in de huisstijl van de SGP. In de toekomst zal dit platform worden uitgebreid met nieuwe producten. Door middel van dit publicatieplatform is een uniforme uitstraling van lokale SGP-uitingen geborgd en zijn de kosten voor de kiesverenigingen en afdelingen laag, omdat zij alleen drukkosten betalen en geen vormgevingskosten.

Losbladig handboek

In mei 2015 is de achtste aanvulling op het losbladig Handboek verschenen. De meeste aanvullingen hebben te maken met de nieuwe partijstructuur die op 1 januari 2015 van kracht is geworden. Het betreft:

- Partijstatuten
- Algemeen Reglement
- Modelstatuten PKV
- Beleidsregels duale partijstructuur
- Leidraad verwerking persoonsgegevens
- Handleiding Werken als afdeling
- Nota Gemeentelijke en provinciale afdeling

Enkele documenten zijn verwijderd:

- Modelstatuten GKV en PV (niet van toepassing in nieuwe partijstructuur)
- Raamwerk verkiezingsprogramma PS & WS 2015-2019 (ruimte besparen)

Daarnaast is er gewerkt aan een Handleiding Integriteit en een Handleiding Archivering.

Scholingsactiviteiten

Op 19 september 2015 is de SGP-kadercursusdag gehouden. De volgende cursussen zijn gegeven:

1. De SGP te midden van politieke stromingen
2. Snellezen
3. Gemeentefinanciën
4. Fractiemanagement

Het ontwikkelen van een uitwisselingsplatform en modelmoties zal zijn focus en uitwerking krijgen in 2016 als er een nieuwe SGP-website live gaat. De opkomst op de SGP-kadercursusdag van 19 september 2015 was met 25 deelnemers gemiddeld te noemen. De dag werd gewaardeerd met als cijfer een 8,2, waarbij alle beoordelingen op uitstekend en goed uitkwamen.

Bestuurders

In 2015 is gewerkt aan de voorbereidingen om een bestuurdersvereniging op te richten. Om de behoefte aan ondersteuning onder bestuurders te peilen is een enquête gehouden en zijn diverse gesprekken gevoerd. Drs. W. Boonzaaijer (oud SGP-wethouder) heeft de SGP hierbij ondersteund. De uitkomsten van de enquête en gesprekken zijn verwerkt en worden begin 2016 besproken met een klankbordgroep. De planning is dat de oprichtingsvergadering van de bestuurdersvereniging in 2016 plaatsvindt. De personele capaciteit op het partijbureau wordt met 0,8 fte uitgebreid om te kunnen voorzien in adequate ondersteuning van de bestuurders(vereniging).

Het wethoudersoverleg kwam twee keer bij elkaar. Ook het Statenledenoverleg is twee keer gehouden. Tijdens de eerste bijeenkomst op 1 mei 2015 is kennis gemaakt met de nieuwe Statenleden. Op vrijdag 13 november 2015 heeft de Provinciale Statenfractie van Gelderland een werkbezoek georganiseerd voor de Statenleden.

1.3 Communicatie en informatievoorziening

Communicatieplan

Een belangrijke doelstelling van het Integraal Strategisch Beleidsplan van de SGP is om meer bekendheid te geven aan de tien speerpunten van de partij: Vóór een Christelijk Nederland, Vóór het gezin, Vóór het leven, Vóór de ander, Vóór de zondagsrust, Vóór de veiligheid, Vóór een verantwoorde vrijheid, Vóór een duurzame leefomgeving, Vóór Israël, Vóór een gezonde economie. Om deze doelstelling te realiseren is een communicatieactieplan opgesteld. Belangrijk is dat mediabijdragen consequent worden gelinkt aan één van de speerpunten.

Website

De website is voor de SGP een belangrijk communicatiemiddel. Om de eenheid en herkenbaarheid te bevorderen, is er voor kiesverenigingen en afdelingen tegen geringe kosten een website beschikbaar in de huisstijl van de SGP. Voor besturen van afdelingen en kiesverenigingen is er een extranet waarop bestuursdocumenten staan en een archief met correspondentie.

In 2015 zijn de voorbereidingen voor de ontwikkeling van een nieuwe website gestart. Voor alle tien speerpunten van de partij komt er een zogeheten landingspagina.

Nieuwsbrieven

Er verschijnen drie soorten digitale nieuwsbrieven.

- De algemene nieuwsbrief om leden en andere belangstellenden op de hoogte te houden van politiek nieuws (verschijnt 4 keer per jaar).
- Verder een nieuwsbrief voor plaatselijke kiesverenigingen om besturen te motiveren, te inspireren en handvatten te geven voor hun bestuurlijke activiteiten (verschijnt 10 keer per jaar).
- Tot slot een nieuwsbrief voor politici om hen te ondersteunen in hun politieke activiteiten (verschijnt onregelmatig).

De Banier

In het afgelopen jaar is *De Banier* 10 keer verschenen. Alle nummers zijn gratis aan alle leden toegezonden. Daarnaast zijn er zo'n 300 abonnees, niet-leden, op het partijblad.

Door de toezending van het blad aan alle leden van de partij wordt geprobeerd de betrokkenheid van de leden bij de partij te vergroten. De direct voor besturen van (kies)verenigingen en politici bestemde informatie wordt gecommuniceerd door middel van digitale nieuwsbrieven. De Banier wordt verzonden via Erdee Distributie. In 2015 zijn de voorbereidingen getroffen om De Banier met ingang van januari 2016 in een nieuwe lay-out te laten verschijnen.

Beurzen

In mei was de SGP aanwezig op de Nederland Zingtdag in de Jaarbeurs te Utrecht en in september met een stand op de 50-Plusbeurs in Utrecht.

Bijeenkomsten

- De familiedag is op 30 mei 2015 gehouden in de Ark van Noach. Deze dag is goed verlopen en positief gewaardeerd.

- Op 5 juni is er in de Tweede Kamer een netwerkbijeenkomst georganiseerd voor mensen uit de zorg.

- Op 3 oktober 2015 is er een Open dag gehouden in de Tweede Kamer voor nieuwe leden. Hiervoor hebben zich ca. 200 mensen aangemeld. Door het partijbureau is een workshop verzorgd.
- Er is een SGP-ondernemersplatform dat moet zorgen voor een goede informatie-uitwisseling tussen de SGP en het bedrijfsleven. Inmiddels zijn ca. 150 ondernemers lid van het platform. Elk jaar worden bijeenkomsten georganiseerd om met elkaar van gedachten te wisselen. Op 17 april 2015 is een goed bezochte bijeenkomst georganiseerd in Harderwijk. In december 2015 is een bijeenkomst gehouden in Brussel waarop o.a. gesproken is met Europarlementariër B. Belder.
- De SGP heeft in samenwerking met de SGP-Jongeren een aanbod opgesteld voor kiesverenigingen, afdelingen, jeugdverenigingen, kerkelijke gemeenten en scholen om themabijeenkomsten te organiseren.

1.4 Organisatie verkiezingen

Gemeenteraadsverkiezingen

De SGP heeft zich voor de periode 2014-2018 nadrukkelijk het doel gesteld om het aantal gemeenten waar ze politiek vertegenwoordigd is, uit te breiden. Om aan deze doelstelling te werken is in 2015 een zogeheten ‘witte vlekkenplan’ opgesteld. De bedoeling is om uit alle plaatsen waar een raadszetel mogelijk is, maar waar die nu niet is, SGP’ers bij elkaar te brengen en samen een start te maken met het deelnemen aan de verkiezingen van 2018.

Provinciale Statenverkiezingen

De Provinciale Statenverkiezingen zijn boven verwachting verlopen. De SGP won in de volgende provincies één of meerdere zetels: Zeeland (2), Flevoland (1), Utrecht (1), Zuid-Holland (1) en Gelderland (1). In Noord-Brabant behaalde de lijst ChristenUnie-SGP weer een zetel. In een evaluatie met afgevaardigden vanuit de besturen van de provinciale afdelingen en met campagneleiders is positief teruggeblikt op de campagne. Vanuit de landelijke partij is de campagne ondersteund door op verschillende plaatsen langs snelwegen masten met verkiezingsposters te laten plaatsen.

Waterschapsverkiezingen

De waterschapsverkiezingen zijn tegelijkertijd met de verkiezingen voor de Provinciale Staten gehouden. Hierdoor was de verwachting dat de SGP vanwege de hogere opkomst veel zetels zou verliezen. Dat bleek mee te vallen. In totaal verloor de SGP slechts één zetel. Dat betekent

dat de SGP ook in de waterschappen steeds meer kiezers weet aan te spreken. De organisatie van deze verkiezingen berust bij de besturen van de provinciale verenigingen.

Tweede Kamerverkiezingen

In 2015 is begonnen met de voorbereidingen voor de Tweede Kamerverkiezingen die D.V. op woensdag 15 maart 2017 worden gehouden. Het Hoofdbestuur heeft in oktober 2015 een verkiezingsprogrammacommissie ingesteld. Deze commissie heeft in 2015 haar eerste vergadering gehouden. De bedoeling is dat het verkiezingsprogramma wordt vastgesteld op een partijcongres dat D.V. op zaterdag 14 januari 2017 wordt gehouden. In december heeft het Hoofdbestuur een selectieadviescommissie ingesteld. Deze commissie heeft tot taak advies uit te brengen aan het Hoofdbestuur over de samenstelling van de kandidatenlijst voor de Tweede Kamerverkiezingen. Alle plaatselijke kiesverenigingen en afdelingen zijn inmiddels in de gelegenheid gesteld hiervoor kandidaten aan te dragen.

Door het partijbureau is in samenwerking met het Wetenschappelijk Instituut en de Tweede Kamerfractie een reactie gegeven op het voorstel van de regering om de mogelijkheid om horizontale lijstverbindingen aan te gaan te schrappen.

Eerste Kamerverkiezingen

Op 26 mei 2015 zijn de verkiezingen voor de Eerste Kamer gehouden. De goede uitslag van de Provinciale Statenverkiezingen had tot gevolg dat de SGP twee zetels in de Eerste Kamer heeft, die bezet worden door de heren P. Schalk en mr. D.J.H. van Dijk.

Verkiezing Europees Parlement

In 2014 hebben de verkiezingen plaatsgevonden voor het Europees Parlement. De eerstvolgende verkiezingen worden D.V. gehouden op 23 mei 2019. Een verslag van de werkzaamheden van de ChristenUnie-SGP fractie treft u aan in hoofdstuk 6.

2. Wetenschappelijk Instituut voor de SGP

2.1 Inleiding

Het Wetenschappelijk Instituut voor de Staatkundig Gereformeerde Partij (WI-SGP), dat wordt beheerd door de Guido de Brès-Stichting, is de ‘denktank’ ten behoeve van de SGP. Het WI-SGP onderzoekt zelfstandig politieke en maatschappelijke vraagstukken, met als doel kennis en inzicht te verwerven. Het instituut bevordert de ontwikkeling van de staatkundig-gereformeerde visie op alle relevante beleidsterreinen. Met dit verslag willen bestuur en directeur verantwoording afleggen aan donateurs en vrienden van de Stichting, aan de leden en het hoofdbestuur van de SGP over de activiteiten van het instituut in het jaar 2015.

2.2 Bestuur

In het verslagjaar telde het bestuur van de Guido de Brès-Stichting negen leden. Eind 2015 was prof. dr. ir. W. de Vries aftredend. Hij is met ingang van 1 januari 2016 herbenoemd voor een volgende bestuursperiode. Bestuurslid prof. dr. H. van den Belt is voornemens om op 11 april 2016 terug te treden als bestuurslid van de Stichting. In zijn plaats heeft het bestuur ir. L. de Knecht uit Barneveld benoemd. Per 31 december 2015 is het bestuur als volgt samengesteld:

- Mr. A. Klaassen [voorzitter], Barneveld, 37 jaar, specialist in arbeidsrecht bij BVD Advocaten te Barneveld;
- Dr. ir. J.S. van den Brink [secretaris], Meteren 47 jaar, Principal Scientist bij Philips Healthcare te Best en raadslid van de gemeente Geldermalsen;
- Dhr. J.J. Zoeteman RA [penningmeester], Ermelo, 49 jaar, registeraccountant bij Lentink De Jonge te Harderwijk;
- Prof. dr. H. van den Belt, Woudenberg, 44 jaar, hervormd predikant, bijzonder hoogleraar gereformeerde Godgeleerdheid aan de Rijksuniversiteit Groningen, hoofdbestuurslid van de SGP;
- Dr. R. Bisschop, Veenendaal, 59 jaar, lid van de SGP-fractie in de Tweede Kamer der Staten-Generaal;
- Dr. A. Goudriaan, Ridderkerk, 46 jaar, universitair hoofddocent aan de faculteit der Godgeleerdheid van de Vrije Universiteit Amsterdam;
- Dr. J.J. Meeuse, Geldermalsen, 40 jaar, Internist bij het Algemeen Ziekenhuis Rivierland;
- Mevr. dr. M. Verduijn, Alphen aan den Rijn, 36 jaar, beleidsadviseur voor het Consortium Kwaliteit van Zorg van de Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra;
- Prof. dr. ir. W. de Vries, Veenendaal, 56 jaar, onderzoeker globale milieuvraagstukken en buitengewoon hoogleraar milieusysteemanalyse aan Wageningen Universiteit en Research Centrum.

Het bestuur vergaderde in 2015 vijf keer: op 9 februari, 13 april, 15 juni, 21 september en 16 november. Verder heeft op 22 mei de jaarlijkse contactdag van bestuur en personeel plaatsgevonden.

2.3 Personeel

In 2015 had het Wetenschappelijk Instituut twee personeelsleden in dienst. De functie van directeur (1,0 fte) wordt vervuld door drs. J.A. Schippers. Per 1 januari is mevrouw mr. C.A. Everse benoemd als wetenschappelijk beleidsmedewerker (0,8 fte) bij het Wetenschappelijk Instituut.

Verder waren in 2015 twee personen voor een stageperiode tijdelijk aan het Wetenschappelijk Instituut verbonden:

- F.J. Lekkerkerk uit Pijnacker (onderzoek naar de implementatie van de Programmatische Aanpak Stikstof, stage van 1 september 2014 tot 31 januari 2015);

- R. Heij uit Ermelo (onderzoek naar het beroep op de Bijbel in de politiek, vakantiewerk in de periode juni-augustus 2015 en stage van 1 september 2015 tot 30 juni 2016).

Voor administratieve ondersteuning van het Wetenschappelijk Instituut is in 2015 gebruik gemaakt van de dienstverlening van personeel dat in dienst is van de partij. De secretariële ondersteuning, alsook de donateurs- en abonnementenadministratie wordt verzorgd door mevrouw drs. S. Paul-Cammeraat. Mevrouw M. Westerhout heeft in 2015 zorg gedragen voor de financiële administratie en verslaglegging.

2.4 Publicaties

In 2015 is een publicatie uitgebracht, een rapport afgerond en is gewerkt aan diverse projecten die nog zullen leiden tot een publicatie.

- Rapport onderzoek PAS

Het WI heeft studie gedaan naar de implementatie van het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Het onderzoek is uitgevoerd door Frank Lekkerkerk, stagiair bij het WI-SGP, waarbij ir. J. Maljaars, drs. J.A. Schippers en prof. dr. ir. W. de Vries deel uitmaakten van de begeleidingscommissie. Op 16 januari 2015 is in Doorn over dit onderzoek en de uitkomsten ervan uitgebreid van gedachten gewisseld met een panel bestaande uit waterschapbestuurders, statenleden en de Tweede Kamerfractie van de SGP. Het rapport verscheen op 23 januari 2015.

- Studie over energiebeleid

Drs. J.A. Schippers (red.), Verbruiken of doorgeven. De noodzaak van een duurzaam energiebeleid, [ReflectorReeks nr 3], Apeldoorn 2015, 231 blz., ISBN 978-94-627-82280.

In deze studie schat het WI-SGP dat Nederland in 2023 slechts 14 procent 'duurzame energie' zal halen en in 2050 een aandeel van 45 procent. Met het huidige, zwalkende Nederlandse overheidsbeleid lukt het niet om zelfs dit te realiseren. Goed rentmeesterschap dringt iedereen tot energiek rendementmeesterschap. Een snellere omschakeling van overheid, burgers en bedrijven is nodig om met duurzame bronnen in de energievraag te voorzien. De WI-studie doet dertig aanbevelingen voor een consistent en verantwoord energiebeleid.

De samenstelling van de werkgroep energie luidt als volgt: ing. M.M. Hofman MBA, ir. J. Janssen, ing. E.C. Klop, ir. A. van Maldegem, ir. J. Maljaars, dr. ir. J. Morren, drs. J.A. Schippers, ir. D.A. van 't Slot MBE, prof. dr. ir. W. de Vries, J.A. Vuik MSc en ir. J.M.A. Zuidweg. Adviseurs zijn: ir. T. Biemond, J.W. Bijnagte MSc, J. van Herk, drs. W.T. van Luik, M. Sinke, dr. ir. A.M. van Voorden en mr. J.W. Weijers.

- Ontwikkelingssamenwerking

In 2013 is een start gemaakt met het project ontwikkelingssamenwerking. Het eigene van de overheidstaak ten opzichte van andere actoren in ontwikkelingssamenwerking is onderzocht. Het Bijbelse perspectief dat vanuit internationale gerechtigheid in de huidige geglobaliseerde context meer vergt dan het voldoen aan de OESO-budgetnorm van 0,7%-bnp, biedt aanknopingspunten voor een positieve formulering van de specifieke overheidstaak in ontwikkelingssamenwerking.

Bij de totstandkoming van deze publicatie zijn betrokken: drs. E.J. Brouwer, Nelline Boers, drs. Henk-Jan Ebbers, mr. Corry-Anne Everse, dr. Henk Kievit, drs. Eddie Krooneman, Hans van 't Land, drs. Jan Schippers en drs. Arco Vuik. Publicatie en presentatie zijn voorzien op 14 maart 2016.

- Hoger onderwijs

In het jaar 2015 kreeg de discussie over de kwaliteit van hoger onderwijs meer urgentie door de bezetting van het Maagdenhuis in Amsterdam. Met de komende evaluatie van de prestatienormen waarmee het ministerie van OCW de kwaliteit van het hoger onderwijs wil opkrikken, is deze discussie een politieke kwestie waarop de SGP een antwoord zoekt. Eind 2015 is een start

gemaakt met het onderzoeken van de problematiek en het formuleren van een visie op de publieke taak van hoger onderwijs en de verantwoordelijkheid van de overheid daarin. In 2016 krijgt dit een vervolg.

- **Theocratiestudie**

Op verzoek van het hoofdbestuur van de SGP verzorgt het WI-SGP een studie over de wijze waarop Bijbelse uitgangspunten voor de staatkundig gereformeerde politiek een praktische vertaling en betekenis krijgen binnen de kaders van de democratische rechtsstaat. De studie is opgebouwd uit drie onderdelen: een bijbels-theologisch, een staatsrechtelijk en een historisch deel. Verschillende personen van binnen en buiten de partij belichten de thematiek vanuit hun expertise. In een afsluitend deel zullen conclusies en aanbevelingen voor de partij worden geformuleerd. In 2014 zijn het staatsrechtelijke en het historische deel van de studie besproken door de leescommissie die de totstandkoming begeleidt. De conceptteksten voor het bijbels-theologische deel zijn in 2015 besproken en door de auteurs herzien. Verder is een concept opgesteld van de conclusies en aanbevelingen dat zich momenteel in de redactiefase bevindt. Naar verwachting zal medio mei 2016 tot publicatie worden overgegaan.

De samenstelling van de leescommissie is als volgt: prof. dr. H. van den Belt, prof. dr. ir. A.G. Bregman, dr. ir. J.S. van den Brink, dr. J.J. Meeuse, ds. A. Vlietstra en drs. P.A. Zevenbergen. Adviseurs zijn drs. J.W. van Berkum, dhr. M.F. van Leeuwen en drs. J.A. Schippers.

- **Tolerantie en gewetensvrijheid**

In 2011 heeft het WI-SGP een studiebeurs aan twee wetenschappers toegekend voor een onderzoek naar de vraagstukken van tolerantie en gewetensvrijheid. Het onderzoek wordt uitgevoerd door dr. M.J. Kater (Theologische Universiteit Apeldoorn) en mw. dr. A.A. Kluvel-Reijerse (Universiteit Maastricht). Het plan is dat in 2016 twee grondige studies ter tafel liggen die op een conferentie worden gepresenteerd en besproken. In 2015 is een voortgangsgesprek gevoerd met de beide onderzoekers.

De begeleidingscommissie is als volgt samengesteld: prof. dr. H. van den Belt, dr. A. Goudriaan, drs. J.A. Schippers en prof. dr. ir. W. de Vries.

- **Toekomst Eurozone**

De eurocrisis deed de Europese Unie op haar grondvesten schudden. Het bleek uiterst moeilijk om te komen tot een effectieve aanpak. De maatregelen die werden genomen hebben onder andere geleid tot veel sociale onrust in Europese landen, met name in Zuid-Europa. Met het oog daarop wordt onderzocht of de huidige eurozone daadwerkelijk toekomstbestendig is, rekening houdend met de economische en monetaire toezichtwetgeving die de afgelopen twee jaar door de Europese Raad en het Europees Parlement is aangenomen.

De initiatiefnemer voor dit onderzoek is de Eurofractie ChristenUnie-SGP. Het WI-SGP participeert in de begeleidingscommissie van dit onderzoek, waaraan verder de CPFE, het WI-CU en de Tweede Kamerfracties van CU en SGP deelnemen.

- **Christelijke waarheid in een pluriforme democratie**

Wat is de positie van orthodoxe christenen in een democratie? Hoe kan het gezag van de Bijbel worden ingebracht in het publieke debat waarin pluriformiteit een gegeven is dat inherent is aan de hedendaagse democratie? Is een exclusieve opvatting van de christelijke waarheid een gevaar voor de democratie? Dit zijn belangrijke vragen die aan christenen worden gesteld. Op verzoek van de CPFE vervaardigt het WI-SGP een studie die argumenten aanreikt om christelijke politici te helpen als zij worden geconfronteerd met vooroordelen over hun democratische overtuigingen in de politieke en maatschappelijke debatten.

2.5 Kwartaaltijdschrift Zicht

Zicht is het kwartaaltijdschrift van het Wetenschappelijk Instituut voor de SGP. De oplage van dit magazine ligt rond de 1.000 exemplaren per editie. De opmaak en het drukwerk worden verzorgd door Grafisch centrum De Toren bv te Nijkerk.

De redactie vergaderde vier maal, te weten op 8 april, 3 juni, 9 september en 25 november. Per 31 december 2015 is de redactie van Zicht als volgt samengesteld:

- dr. K. van der Zwaag te Barneveld, voorzitter;
- drs. J.A. Schippers te Rotterdam, secretaris/eindredacteur;
- mw. mr. C.A. Everse te Gouda;
- dhr. H. Kik te Cromstrijen
- dr. ir. H. Kievit te Barneveld;
- ir. J. Maljaars te Woerden;
- dhr. B. Provoost MA te Amersfoort.
- dhr. H. van Vliet te Terschuur.

De redactie wordt ondersteund door een adviesraad, die als volgt is samengesteld: ing. J.J. van Burg MSc te Axel, mw. E. van Doorn MA te Spijkenisse, mw. R.A. Heijboer te Bodegraven, drs. A.I. Hoogeveen te Spijkenisse, dhr. J.M. ten Hove MA te Alblasterdam; prof. dr. J.J. Polder te Woudenberg en drs. P.J. Verheij RA te Alblasterdam. Verschillende leden van de adviesraad hebben de redactievergadering van 9 september bijgewoond.

In 2015 werden vier edities gepubliceerd. In deze jaargang zijn de volgende thema's aan de orde gesteld:

- nr 1: Vrijheid en zelfstandigheid
- nr 2: Botsing der beschavingen
- nr 3: 800 jaar grondrechten
- nr 4: Vluchtelingen

Op 30 november 2015 overleed mr. G. Holdijk die van 1977 tot en met 2009 als redactielid en -voorzitter nauw betrokken was bij het tijdschrift Zicht. In de derde editie van de jaargang 2015 staat het laatste interview met hem, terwijl in de vierde editie een In memoriam over mr. Holdijk werd opgenomen.

2.6 Guido-conferenties

In het verslagjaar zijn vier conferenties en een masterclass (mede) georganiseerd door het Wetenschappelijk Instituut.

- Masterclass 'Christelijke politiek' (januari-mei 2015 te Rotterdam)

In het voorjaar van 2015 werkte het Wetenschappelijk Instituut mee aan de door SGP-jongeren georganiseerde masterclass 'Christelijke politiek'. Gedurende vijf avonden namen tien cursisten, merendeels studenten, deel aan de masterclass. Dit voorjaar werden politieke stromingen bestudeerd. Er zijn vijf boeiende avonden geweest over ecologisme, liberalisme, socialisme, conservatisme en christelijke politiek. Sprekers waren prof. dr. Marcel Wissenburg (1), dr. Patrick van Schie (2), drs. Willem Minderhout (3), dr. Bart Jan Spruyt (4), mr. drs. Maarten Neuteboom & drs. Jan Schippers (5).

- Debat 'Scheiding kerk en staat' (30 maart 2015 te Utrecht)

In samenwerking met de Teldersstichting (WI-VVD) werd op 30 maart 2015 in de Gertrudiskapel te Utrecht een debatavond georganiseerd over de scheiding van kerk en staat. Twee wetenschappers en twee Tweede Kamerleden voerden het woord. De wetenschappers waren prof. mr. dr. S.C. van Bijsterveld [Radboud Universiteit Nijmegen] en prof. dr. Afshin Ellian [Universiteit van Tilburg]. De Tweede Kamerleden die met elkaar in debat gingen waren mr. Kees van der Staaij [SGP] en Joost Taverne [VVD]. De gespreksleider was mevrouw drs. Elianne Keulemans, directeur van het Soeterbeek Programma aan de Radbouduniversiteit. De boeiende avond werd bezocht door circa 100 deelnemers.

- 5e Internationale Conferentie SGP 'Hate or Hope' (12 juni 2015 te Dordrecht)

In samenwerking met de Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa van de SGP, de Eurofractie SGP en de SGP-fractie in de Tweede Kamer is in het Marnixcollege te Dordrecht op vrijdag 12

juni - de geboortedag van Anne Frank - de vijfde internationale conferentie van de SGP belegd over het actuele thema 'Hate or Hope: van discriminatie, haat zaaien en antisemitisme naar verzoening en vrede stichten'. Aanwezig waren circa 55 deelnemers.

Tijdens het middagprogramma werd de eerste lezing verzorgd door de historicus drs. Johan Snel over de rol van media in het 'framen' van minderheden: waardoor versterkten of reduceerden media de haat en het geweld jegens minderheidsgroeperingen? Daarna volgden drie workshops: (1) Het risico van het ontdooien van een bevroren conflict: Moldavië en de afgesplitste regio Transnistrië, door Victor Ciobanu; (2) De opkomst van de 'Islamitische Staat' en de vervolging van christenen in Irak, een ooggetuigenverslag door sprekers uit de regio Ninevé; (3) 'Mijn persoonlijke relaas over hoe mensen kunnen veranderen. Een uitleg en toelichting van het project Seeds of Hope', door oprichter Tass Saada (voormalig lijfwacht van Yasser Arafat) uit Jericho. Het middagprogramma werd afgesloten met een referaat door Guy Muller (Centrum voor Informatie en Documentatie Israël) over de actualiteit van antisemitisme in Europa en Nederland en een co-referaat door Nathan Boosman (oud-stagiair bij de Tweede Kamerfractie SGP) over antisemitisme op het internet en in de sociale media.

Tijdens het avondprogramma werden drie korte inleidingen gehouden. De eerste door Bas Belder, lid van het Europees Parlement, die de ontwikkeling van het antisemitisme in Europa sinds 2000 schetste en aangaf welke benadering hij bepleit. Daarna hield Tass Saada een referaat over het conflict tussen Palestijnen en Joden: 'Hoe kunnen we haat overwinnen? Een christelijke visie op het slepende conflict tussen het Joodse en Palestijnse volk.' Ten slotte volgde een statement door Kees van der Staaij, lid van de Tweede Kamer, over het belang van de bestrijding van antisemitisme, haat zaaien en discriminatie van Joden en andere minderheden. Na de pauze vond een boeiend debat plaats waaraan met name de gasten uit Irak en Sylvester Bhatti uit Pakistan ook een bijdrage leverden.

- Debat 'Verbruiken of doorgeven' (28 september 2015 te Herwijnen)

Op maandagavond 28 september is de publicatie Verbruiken of doorgeven gepresenteerd in het Geofort nabij Asperen. SGP-Tweede Kamerlid Elbert Dijkgraaf heeft het eerste exemplaar in ontvangst genomen. De energie-experts dr. Jacob Klimstra en Bas Godschalk MSc verzorgden een inhoudelijke reactie op de studie. Ing. Henk Groenendijk, werkzaam bij de Gemeente Rotterdam, liet in een presentatie zien hoe lokale overheden werk kunnen maken van duurzaamheid. Vervolgens vond een boeiende gedachtewisseling plaats tussen inleiders en deelnemers.

- 1e Guido-lezing 'Religieus gemotiveerd geweld' (2 november 2015 te Woerden)

De eerste Guido-lezing is op maandag 2 november 2015 uitgesproken door dr. A. Versluis uit Ouderkerk aan de Amstel en behandelde het thema religieus gemotiveerd geweld. Plaats van handeling was het Kasteel Woerden. De activiteit werd bijgewoond door ruim 50 toehoorders. De relatie tussen godsdienst en geweld staat in het brandpunt van het publieke debat. In de Guido-lezing ging dr. Versluis in op drie vragen: Hoe duiden wij het geweld en de oproepen tot geweld in de Bijbel? Hoe klinken deze vragen in onze tijd? Hoe gaan we hiermee om in het publieke debat? De lezing werd gehouden ruim tien dagen voor de bloedige aanslagen door radicale islamisten in Parijs op 13 november. Wie geïnteresseerd is in het referaat, kan via de webshop van de SGP een exemplaar bestellen.

- Partijcongres 'Bewust geloofwaardig' (27 november 2015 te Gouda)

Op vrijdag 27 november werd het jaarlijkse SGP-partijcongres gehouden dat georganiseerd is door het partijbureau in samenwerking met het WI-SGP en de Tweede Kamerfractie van de SGP. Het WI verzorgde een workshop.

2.7 Communicatie

Het WI-SGP communiceert de resultaten van onderzoek aan politici, partijleden, SGP-stemmers en extern publiek. Onder meer via de website www.wi.sgp.nl en sociale media zoals twitter geeft het instituut bekendheid aan zijn activiteiten en publicaties. Ter gelegenheid van een conferentie, de verschijning van een publicatie of een editie van het tijdschrift Zicht zijn pers-

berichten verzonden. Daarnaast is in het verslagjaar vijf keer een digitale nieuwsbrief verzonden. De meeste publicaties van het WI-SGP, waaronder alle oudere jaargangen van Zicht, zijn via de website van Digibron toegankelijk (www.digibron.nl).

- **Opinieartikelen en lezingen**

De directeur en de wetenschappelijk medewerker schreven in het verslagjaar 19 opinieartikelen of columns, o.a. in het Reformatorisch Dagblad en De Banier. Voor de essaybundel *Energie-transitie: politiek robuust*, geredigeerd door Frans van der Loo en uitgebracht door het Duurzaamheidsoverleg Politieke Partijen, schreef de directeur een bijdrage onder de titel 'Vaste koers en voortvarende aanpak'.

Verder hebben de directeur en wetenschappelijk medewerker in 2015 dertien lezingen, workshops of debatbijdragen verzorgd, met name voor kiesverenigingen van de SGP, maar ook voor de Protestantse gemeente Wageningen, het Calvijncollege, ProDemos en een internationale conferentie van de Pinksterkerken in Amsterdam.

- **Externe contacten en netwerken**

Het WI-SGP onderhoudt contacten met diverse organisaties, waaronder de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, de Raad van State, het Sociaal en Cultureel Planbureau, de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling, een aantal ministeries, alsook wetenschappelijke instituten van andere politieke partijen.

In 2015 participeerde de Guido de Brès-Stichting in de volgende netwerkorganisaties:

- Christian Political Foundation for Europe;
- Duurzaamheidsoverleg Politieke Partijen;
- Platform Waarden en Normen;
- Platform Zorg voor leven;
- Stichting Refo-500;
- European Federation 'One of Us' (vanaf september).

- **Advisering SGP**

Voor raadsleden en statenleden van de SGP fungeert het Wetenschappelijk Instituut als adviseur bij specifieke, principiële of beleidsmatige vraagstukken. De bestuursvoorzitter en de directeur participeren in het strategieberaad van de SGP dat vijf keer per jaar plaatsvindt. De directeur participeert in het Management Team van het SGP-bureau. Het WI-personeel heeft deelgenomen aan drie 'teambuildingssessies' die beogen de onderlinge samenwerking van het personeel in het SGP-bureau verder te verbeteren. Op 11 september heeft het bureau Proces Verbaal een schrijftraining verzorgd voor drie leden van de redactie van Zicht, twee CVV-personeelsleden en de beleidsadviseur van SGP-jongeren. Met het oog op de verkiezingen voor de leden van de Tweede Kamer is door het hoofdbestuur van de SGP een verkiezingsprogramma commissie gevormd waarin de directeur zitting heeft.

- **Donateurs, vrienden en abonnees**

Het aantal donateurs en vrienden van de Guido de Brès-Stichting is in 2015 per saldo met drie personen afgenomen, van 331 naar 328 (-1%). Het aantal abonnementen op het kwartaalblad Zicht vertoont een daling van 21 (-6%) ten opzichte van het vorig jaar en bedraagt nu 355. De (mede) door het WI-SGP georganiseerde conferenties en debatten werden bezocht door ongeveer 350 personen.

Het bovenstaande verslag is een verkorte versie. Het volledige jaarverslag van het WI-SGP is op te vragen via het secretariaat, telefoon (010) 7200 785 of email wi@sgp.nl.

3. SGP-jongeren

In dit jaarverslag wordt een terugblik gepresenteerd van de activiteiten van de alle vrijwilligers, bestuursleden, de beleidsadviseur en HR in 2015. Daarnaast heeft elke commissievoorzitter een overzicht gegeven van de bereikte doelen en activiteiten van zijn commissie in 2015.

3.1 Algemeen

In 2015 namen we afscheid van Maarten den Dekker, secretaris Politiek Platform. Hans van 't Land heeft deze functie op zich genomen. Daarnaast is met het oog op het grote aantal vertrekkende bestuursleden in 2016, een deel van de bestuursfuncties dubbel bezet. Op deze manier hopen we een vloeiende overdracht te waarborgen en kennisverlies te voorkomen. Tijdens de ledenvergadering van 12 december 2015 zijn Erik Jan Vinke, Bert van Roekel en Willem Pos aangenomen als bestuurslid, respectievelijk vicevoorzitter, bestuurslid Organisatie en (schaduw)bestuurslid Politiek.

3.2 Bestuur en commissies

Voorzitter - Jan-Willem Kranendonk

SGP-jongeren heeft een stabiel jaar doorgemaakt. De voorzitter heeft zich intern vooral gericht op de inhoud van bijeenkomsten/congressen en het op hoofdlijnen leidinggeven aan de organisatie. Ook was hij betrokken bij de totstandkoming van een aantal politieke visiedocumenten. Binnen de partij waren er verschillende ontmoetingen door middel van bijvoorbeeld het strategisch beraad, het jaarlijks bezoek aan het hoofdbestuur en contacten met de fractie. De voorzitter sprak op een aantal lokale avonden en de partijdag van de SGP. Bovendien gaf hij leiding aan de congressen en politiek cafés van SGP-jongeren. Daarnaast was hij onderdeel van het panel 20over20 in De Rode Hoed te Amsterdam. In de media was de voorzitter meermaals te horen op Radio 1 en schreef hij opinieartikelen voor het RD en Trouw alsmede een groot aantal blogs voor websites. Ook onderhield hij contacten met andere politieke jongerenorganisaties. Omdat de voorzitter per 9 april 2016 hoopt af te treden vanwege het aflopen van zijn termijn, zoekt SGP-jongeren op het moment van schrijven druk naar een opvolger.

Vicevoorzitter - Harm Jan Polinder

Als vicevoorzitter heb ik afgelopen jaar met plezier leiding gegeven aan de interne organisatie. Op het gebied van ledenwerving is er veel werk verzet, ondanks het ontbreken van normaal onze grootste ledenwerfevents: Wegwijs en SGP-jongerendag. Daarnaast is gestart met een belangrijk nieuw product, het lespakket. Inmiddels zijn tientallen gastlessen gehouden waar honderden leden werden geworven.

Afgelopen jaar is gestart met een nieuw event, het SGPJ-café. We kijken hier dankbaar op terug. Komend jaar gaan we dit zeker herhalen. In 2015 kwam SGP-jongeren twee keer in een ledenvergadering bijeen. Tijdens deze ledenvergaderingen werden ook de laatste ontwikkelingen gedeeld m.b.t. de structuurwijziging van SGP-jongeren. Sinds 2014 heeft SGP-jongeren een structuurwijziging ondergaan waardoor plaatselijke verenigingen onderdeel zijn geworden van de landelijke SGP-jongeren. Dankzij de inzet en betrokkenheid van lokale en landelijke vrijwilligers treedt de nieuwe structuur 1 januari 2016 definitief in werking.

Ik zie er naar uit om -vanaf de zijlijn- te zien hoe SGP-jongeren zich de komende jaren verder gaat ontwikkelen tot een duurzame professionele organisatie met een helder christelijk politiek geluid. Want christelijke politiek heeft toekomst!

Secretaris - Janneline van Westreenen

Met het einde van 2015 is er weer een mooi en waardevol jaar ten einde. Van alle kanten is er veel werk verzet, waardoor ook in 2015 weer mooie resultaten behaald mochten worden. Afgelopen jaar zijn wij gaan werken met een adviescommissie. Zij hebben naar het bestuur een proactief adviserende rol. Door hun adviserende rol werden de besluiten met een groter draagvlak genomen.

Verder is er vanuit verschillende kanten van de organisatie overleg geweest met het bestuur. Uit al deze overleggen kwamen mooie actie- en verbeterpunten naar voren die onze organisatie zeker ten goede deden komen.

Organisatie - Wilhelm Doeleman

In 2015 heeft de commissie haar grootste bijdrage geleverd in het organiseren van de ledenvergaderingen en het wintercongres. Hier werd stilgestaan bij het thema immigratie. Ook werd de Immigratienota gepresenteerd en was er ruimte voor moties en debat. Daarbij heeft de commissie een bijdrage geleverd aan het overgangsproces van de lokale commissies naar de vernieuwde structuur.

Afgelopen jaar werd er door de vicevoorzitter van commissie Organisatie gewerkt aan de opvolging van de nieuwe structuur. Veelal praktische zaken zoals ledenoverdracht, financiële structuur en formele uitschrijvingen vroegen hierbij de aandacht. Ook werd er in samenwerking met de commissie Ledenwerving een aantal lokale avonden georganiseerd met verschillende commissies. Daarbij werd er door de lokale commissies op de adviseurs verenigingen verschillende keren een beroep gedaan op kennis en praktische ondersteuning.

Communicatie - Pieter Schreuder

In 2015 is veel werk verzet. Voor verschillende beurzen, evenementen, publieksacties, masterclasses en vacatures is actief PR gevoerd. Ook de promotie voor de jongerendag in 2016 is weer van start gegaan met een eigen huisstijl en bijbehorende website.

De komst van een nieuwe website in 2016 is zorgvuldig voorbereid en er is toegewerkt naar een nieuw themabeleid in plaats van het bestaande doelgroepenbeleid. Video is een steeds belangrijker wordend middel om onze doelgroep te bereiken.

Als SGP-jongeren hebben we een bijdrage geleverd aan de Liefde & Trouw-campagne van de SGP. Daarnaast hebben we Lourens van Bruchem een hart onder de riem gestoken door een bloemetje bij hem te bezorgen.

In Contact - Niels van Leeuwen

Ook in 2015 zijn er door commissie In Contact weer vier mooie IC-bladen gemaakt. Het eerste nummer had als thema 'Oorlogen'. Het interview met Jeanine Hennis-Plasschaert was een hoogtepunt uit dit nummer.

Het tweede nummer handelde over het onderwerp 'Discriminatie'. Een gesprek met rabbijn Binyomin Jacobs sierde dit nummer.

In het derde nummer 'Europa', kwam de crisismanager van Europa, Jeroen Dijsselbloem aan het woord. We spraken met Peter van Dalen over de macht van Brussel, de godsdienstvrijheid en christen-zijn in deze samenleving. Een inspirerend nummer!

Infrastructuur & Mobiliteit: dat was het thema van het vierde nummer van dit jaar. Dit keer interviewden we minister Melanie Schultz van Haegen. Een waardige afsluiter van dit politieke jaar!

KLIK - Maarten Molenaar

In 2015 is de KLIK drie keer verschenen. In maart, juni en oktober. De vaste rubrieken in het blad waren In het Licht (korte, bijbelse inleiding); Kartrekkers (interview met een lijsttrekker); Standpuntig (artikel over een standpunt van de SGP); Puzzelpagina en het Taboetje (waarin een dubieus iets wordt besproken). In KLIK 3 is een einde gekomen aan de serie Kartrekkers en zijn we begonnen met twee nieuwe series. In Exotic schrijven we over bijzondere, opvallende landen. In de serie Op missie met... schrijven we over organisaties die zich bezighouden met vluchtelingen of bijbelverspreiding. Zo willen we ook tegemoetkomen aan het jaarthema van de SGP voor 2016: Samenleven is een wérkwoord.

Tijdens de jaarlijkse KLIK-dag in Den Haag waren ruim 30 enthousiaste kinderen aanwezig. Menno de Bruyne gaf een rondleiding door het gebouw van de Tweede Kamer en over het Binnenhof.

Ledenwerving - Paula Leenstra-Schot

Voor commissie ledenwerving was 2015 een vruchtbaar jaar en daar zijn we dankbaar voor. Er is veel werk verzet door veel mensen om dit jaar onze ledenaantallen te laten stijgen! We hebben ruim 1000 nieuwe leden mogen verwelkomen en zijn met bijna 200 leden gegroeid. Er is een ledenwerfplan opgesteld aan de hand van drie thema's, namelijk terrorisme, geloofsvervolgung en rechten van minderheden. Aan de hand daarvan zijn er verschillende ledenwerfacties uitgevoerd. Daarnaast is het SGPJ-café gelanceerd en hebben we drie succesvolle avonden mogen houden met Pieter van Vollenhoven (Veiligheid), Andries Knevel (Democratie of Media-cratie) en Arend Jan Boekestijn (Op de puinhopen van de Arabische Lente).

Relaties - Daniël Verheij

Het jaar 2015 was voor commissie Relaties het jaar waarop de commissie op volle kracht kon laten zien wat het waard is. Met een drietal avonden SGPJ-café en een wintercongres was het qua activiteiten een relatief rustig jaar. Er is dit jaar niet stil gezeten, maar liefst vier commissieleden hebben zich bij de commissie gevoegd (stijging van 200%). Daarnaast zijn er vele voorbereidingen getroffen voor de activiteiten die voor 2016 op het programma staan. Nieuwe commissieleden zijn ingewerkt en hebben kennis gemaakt met de organisatie. Er komen dit jaar onder andere een viertal SGPJ-café's, de SGP-jongeren dag en een najaarscongres aan. Genoeg activiteiten om ons D.V. 2016 voor in te zetten en bedrijven te verbinden met de mooiste politieke jongerenorganisatie die er is!

Politiek Platform - Martin Holleman (voorzitter) & Hans van 't Land (secretaris)

Voor het Politiek Platform van SGP-jongeren was 2015 een dynamisch jaar. Enkele grote projecten zijn afgerond en nieuwe gestart.

Een van de doelen die het Politiek Platform zich had gesteld voor 2015 was de ingezette lijn van inhoudelijke verdieping voort te zetten. In 2015 zijn er door de politieke commissies een viertal manifesten gepubliceerd. De twee manifesten van de commissie Internationaal, over de toekomst van de Europese Unie en Immigratie, zijn op de ledenvergaderingen van SGP-jongeren uitgebreid bediscussieerd en aangenomen. Beide manifesten zijn in nauwe samenwerking met de andere commissies en de beleidsadviseur tot stand gekomen en zijn hierdoor documenten

die vanuit de politieke commissies breed worden gedragen. Daarnaast hebben de commissies Onderwijs en Sociaal Economische Zaken een manifest geschreven over respectievelijk Onderwijs 2032 en het belastingstelsel.

Een tweede doel van het Politiek Platform betrof het versterken van het 'wij-gevoel' tussen de politieke commissies. Hieraan is vormgegeven door het organiseren van gezamenlijke avonden, waarbij de nadruk meer op interactie is komen te liggen.

Internationaal - Wilco Kodde

2015 was het jaar van de publicatie van het EU-manifest. In het manifest beschrijft de commissie Internationaal een Europese Unie die nationale lidstaten maximale beleidsvrijheid gunt, qua leden zo klein mogelijk blijft én serieus werk maakt van een gezamenlijk energie- en duurzaamheidsbeleid.

In juli van het jaar nam SGP-jongeren voor het eerst deel aan de jaarvergadering van ECPYouth, het jongeren-netwerk van de ECPM. Tijdens deze vergadering werd één van onze leden, Ardjan Boersma, gekozen in het bestuur. In dit bestuur mag hij de positie innemen van politiek secretaris. In november werd in samenwerking met Perspectief, onder de vlag van ECPYouth, een congres over monetair schuldenbeleid gehouden in Amsterdam.

In december reisden enkele leden van de commissie met twee bestuursleden naar Litouwen om de jongerenpartij van de BCD uit Wit-Rusland te ontmoeten en samen te werken aan een project inzake het ontwikkelen van een politiek programma.

Binnenland - Mathijs Jonkers

Begin 2015 hebben wij ons halfjaarsthema over SGP & media afgerond. Op 21 april hebben we de mediaregels mogen overhandigen aan Kees van der Staaij. Tevens is hierover i.s.m. lokale commissie Barneveld een prachtige avond neergezet.

Het afgelopen jaar stond voor onze commissie met name in het teken van de inzet en capaciteit van de politie. In dit kader hebben we een klein literatuuronderzoek gedaan en hebben we werkbezoeken afgelegd bij platform Bezorgde Dienders, de Nationale Politie, ministerie van Veiligheid & Justitie en gesproken met een individuele politieagent.

Sociaal Economische Zaken - Arie Rijnveld

Onze commissie heeft, samen met ECPYouth en Perspectief, de organisatie van de ECPYouth Conferentie op 27 en 28 november in Amsterdam op zich genomen.

Dit jaar is ons onderzoek naar het meest gewenste belastingstelsel en de invulling daarvan, afgerond. De aanleiding was een beloofde belastingherziening met 5 miljard euro. Het kabinet deelde cadeautjes uit, maar verzuimde om een herziening door te voeren. Dit is echter nog steeds nodig.

Eind 2015 zijn wij begonnen met een onderzoek naar ZZP'ers. Onze insteek is om tijdens ons onderzoek te spreken met vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers, zoals RMU, FNV, VNO-CNW (PZO-ZZP), ZZP Nederland e.d. over de solidariteit binnen ons stelsel van sociale zekerheid en het pensioenstelsel.

Onderwijs - Erik Jan Vinke

Het afgelopen jaar heeft commissie Onderwijs zich verdiept in de toekomst van het onderwijs. Aan de hand van bestudeerde documenten is een visie opgesteld. Op 23 maart is in de Jacobus Fruytier scholengemeenschap een brainstorm georganiseerd met onderwijsdeskundigen. Onder leiding van Cees Veldman hebben verschillende directeuren, waaronder dhr. Toes van het Wartburg College en dhr. F.A. van Hartingsveldt van de Jacobus Fruytier en docenten, zoals dhr. B.J. Spruyt, visies met elkaar gedeeld. Dit alles heeft ertoe geleid dat we op 30 juni ons manifest 'Onderwijs2032' hebben overhandigd aan dhr. Theo Douma, lid van het Platform Onderwijs2032.

Duurzame Ontwikkeling en Landbouw - Jan Willem Bijngte

Met name duurzaamheid en duurzame ontwikkeling stonden afgelopen jaar centraal.

Begin 2015 is het thema kleding afgewerkt, wat resulteerde in een statementserie. Vervolgens zijn we ons gaan buigen over het belastingsysteem in Nederland en hoe dat eventueel vergroend zou kunnen worden. Wat wij inzichtelijk willen maken is, of er stimulansen zitten in ons systeem voor vervuilende techniek en of er mogelijkheden zijn om de transitie naar een duurzamere samenleving te versnellen via het belastingplan. Het eindresultaat hiervan wordt begin 2016 verwacht.

Een in het oog springend resultaat van afgelopen jaar is het artikel dat Pieter Meijers schreef in het RD, waarin hij pleitte voor meer begrip voor duurzame ontwikkelingen in de achterban.

Als commissie zijn we aanwezig geweest op bijeenkomsten van het Duurzaam overleg Politieke Partijen (DoPP). Eind 2015 is ook een eerste bijeenkomst geweest van een DoPP-junior, als netwerk- en samenwerkingsverband voor politieke jongerenorganisaties op het gebied van duurzaamheid.

Als commissie leverden we een bijdrage aan de WI-publicatie over energiebeleid, vooral in de vorm van feedback op geschreven stukken.

Adviescommissie - Auke Dijkstra

De adviescommissie is een nieuw fenomeen binnen SGP-jongeren. Vandaar dat dit ook de eerste keer is dat er een commissieverlag verschijnt.

In 2015 hebben wij ons voornamelijk met advies bij bestuursvacatures beziggehouden. In dat kader hebben we gesproken met kandidaten voor de verschillende functies binnen het Landelijk Bestuur die afgelopen jaar zijn ingevuld. Naar aanleiding van deze gesprekken hebben we advies uitgebracht aan het bestuur. Komend jaar gaat er meer ingezet worden op bekendheid van de adviescommissie, zodat er vanuit landelijke en lokale vrijwilligers proactief advies gegeven kan worden aan het bestuur.

HR-adviseurs

Het afgelopen jaar heeft SGPJ verschillende ontwikkelingen doorgemaakt. Ook op gebied van HR. Terugkijkend op 2015 heeft HR Adviseur Gerwin Boswijk afscheid genomen en zijn werkzaamheden overgedragen aan Herlinde Paauwe, Hans Verwijs en Marcel Cruccu.

In 2015 hebben verschillende bestuursleden aangegeven april 2016 de werkzaamheden voor de jongerenorganisatie te willen beëindigen. Voor HR een mooie uitdaging. In samenwerking met het bestuur zijn verschillende nieuwe energieke en capabele bestuursleden aangenomen en tijdens het Wintercongres benoemd.

Het jaar 2015 werd afgesloten met 97 vrijwilligers, dit in tegenstelling tot het aantal van 83 vrijwilligers in 2014. In 2015 heeft de organisatie 34 nieuwe vrijwilligers verwelkomt en afscheid moeten nemen van 20 vertrekkende vrijwilligers. Dit maakt over 2015 een groei van 14 vrijwilligers op het totale vrijwilligersaantal.

2.2 Beleidsadviseur

Beleidsadviseur – Niek Bakker

Afgelopen jaar is o.a. door de beleidsadviseur de herstructurering verder voorbereid en vormgegeven. Per 1 januari 2016 is de overgang van lokale verenigingen naar lokale commissies binnen de landelijke organisatie een feit.

Afgelopen jaar zijn er 41 gastlessen gegeven, vooral in groepen 8 van de basisschool. Daarvoor is een lespakket gemaakt waarin uitleg wordt gegeven over gemeentelijke politiek. Waar mogelijk wordt de lokale gemeenteraadsfractie en/of de lokale SGP-jongeren hierbij betrokken. De beleidsadviseur is als auteur nauw betrokken geweest bij de totstandkoming van de nota Imigratiebeleid, zoals vastgesteld op de ledenvergadering van 12 december.

Afgelopen jaar is er een masterclass Christelijke politiek gehouden (in samenwerking met het WI) en een masterclass over Israël. Specifiek voor politieke vrijwilligers is er een debattoernooi en schrijfcursus georganiseerd. In 2015 is er ook een aanzet gegeven voor een studiegroep voor vrijwilligers.

4. Tweede Kamer

4.1 Inleiding

In het jaar 2015 is veel aandacht uitgegaan naar de bestrijding van IS en de betrokkenheid van Nederland daarbij, mede naar aanleiding van de aanslagen in Parijs in januari.

Het terrorisme wereldwijd heeft ook tot gevolg dat een grote stroom asielzoekers naar Europa trekt. Veel debatten zijn dan ook gevoerd over de opvang en terugkeer van vluchtelingen.

In 2015 zagen een minister en een tweetal secretarissen zich genoodzaakt zagen af te treden.

Op 9 maart 2015 namen minister Opstelten en staatssecretaris Teeven ontslag vanwege de gang van zaken bij en informatievoorziening over de afwikkeling van een deal met de drugs crimineel Cees H. in 2001. Zij werden op 20 maart 2015 opgevolgd door de VVD-Tweede Kamerleden Van der Steur en Dijkhoff.

Op 28 oktober 2015 trad staatssecretaris Mansveld af naar aanleiding van de conclusie van de parlementaire enquêtecommissie Fyra. Zij werd op 3 november opgevolgd door staatssecretaris Dijkma, van wie de portefeuille op Economische Zaken werd overgenomen door PvdA-Tweede Kamerlid Van Dam.

De Statenverkiezingen van maart 2015 en als gevolg daarvan ook de verkiezing van de Eerste Kamer hadden tot gevolg dat het Kabinet in de Eerste Kamer - zelfs met steun van D66, CU en SGP, de fracties waarmee in 2013 het Woonakkoord en het Herfstakkoord konden worden gesloten - geen meerderheid meer heeft. Zie hiervoor ook het Jaarverslag van de Eerste Kamerfractie van de SGP. Het gevolg is dat steun gezocht moet worden bij meer partijen, wat de stabiliteit niet ten goede komt.

Veel tijd en energie is gestoken in de onderhandelingen en de debatten over het Belastingplan. Belangrijke voorwaarde voor de SGP was dat de kloof tussen de belastingdruk voor twee- en eenverdienersgezinnen verkleind zou worden. Omdat daar geen sprake was, zelfs de kloof nog groter werd, zagen we ons genoodzaakt tegen dit plan te stemmen, iets wat in de geschiedenis voor de SGP uniek te noemen is. Overigens stemde onze fractie destijds ook tegen de Belastingherziening 2001 omdat ook toen steeds meer het accent kwam te liggen op individualisering.

4.2 Kamerleden en medewerkers

Zeer ingrijpend was het overlijden van de heer Holdijk op 30 november, die als lid van de Eerste Kamer op dinsdag altijd onze fractievergadering bijwoonde. In juni mochten we nog afscheid van hem nemen tijdens een symposium in de Eerste Kamer (zie verslag Eerste Kamer), maar vrij kort daarna stak de ernstige ziekte waaraan hij leed de kop weer op. Op 8 december waren we als voltallige fractie, incl. de oud-kamerleden Van der Vlies en Van den Berg aanwezig bij de herdenking in de Eerste Kamer.

Wat de medewerkers betreft hebben we in december afscheid genomen van Diederik van Dijk na een dienstverband van 19 jaar. Hij wilde zijn lidmaatschap van de Eerste Kamer niet combineren met een dienstverband bij de Tweede Kamerfractie.

Hij is opgevolgd door Henri Krooneman uit Nieuwegein, die van september tot december 2014 stage heeft gelopen bij onze fractie.

Samenstelling van het team

Kamerleden

- Kees van der Staaij, sinds 19 mei 1998, fractievoorzitter sinds 17 juni 2010
Portefeuilles: Algemene Zaken, Buitenlandse Zaken, Veiligheid & Justitie, Volksgezondheid, Welzijn & Sport
- Elbert Dijkgraaf, sinds 17 juni 2010, penningmeester
Portefeuilles: Economische Zaken, Landbouw & Natuur, Milieu, Financiën, Sociale Zaken & Werkgelegenheid, Defensie, Buitenlandse handel & Ontwikkelingssamenwerking
- Roelof Bisschop, sinds 20 september 2012, secretaris
Portefeuilles: Onderwijs, Cultuur & Wetenschap, Binnenlandse Zaken, Koninkrijkrelaties, Wonen & Rijksdienst, Infrastructuur » Europese Zaken

Voorlichting

- Menno de Bruyne, sinds 1 juni 1984
- Arnoud Proos, sinds 1 januari 2015

Beleidsmedewerkers

- Eline van den Bosse, sinds 1 januari 2014
Portefeuilles: belast met financiën en pensioenen
- Geerlof de Jong, sinds 1 september 2007
Portefeuilles: Volksgezondheid, Welzijn & Sport, medische ethiek
- Henri Krooneman, sinds 1 november 2015
Portefeuilles: Buitenlandse Zaken , Buitenlandse Handel & Ontwikkelingssamenwerking, Defensie, Europese Zaken
- Gijsbert Leertouwer, sinds 1 september 2007
Portefeuilles: Immigratie & Asiel, Onderwijs, Cultuur & Wetenschap, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Wonen & Integratie
- Hans Maljaars, sinds 1 september 2007
Portefeuilles: Economische Zaken, Landbouw & Natuur, Infrastructuur & Milieu
- Willem de Wildt, sinds 14 mei 2002
Portefeuilles: Binnenlandse Zaken, Koninkrijksrelaties, Veiligheid & Justitie , Winkeltijdenwet

Secretariaat

- Janie de Jong, sinds 1 september 1998

Stagiairs

- Lisanne den Hartog, februari-juni 2015
Eindproduct: Notitie 'Voor een veilig Nederland, SGP-visie op de bestrijding van islamitisch terrorisme'
- Daniël Schouten, maart-juni 2015
aangesteld voor de billboards in kader van de campagne 'Ikgavoortrouw.nl'

De fractie heeft deelgenomen aan een tweedaagse cursus 'speech schrijven en presenteren'. De eerste dag werd vooral besteed aan de theorie, de tweede dag is het geleerde in praktijk gebracht.

Aan het eind van het zomerreces hebben we als fractie, samen met de leden van de Eerste Kamer, een tweedaags (werk)bezoek aan Limburg gebracht, onder andere om ons te bezinnen op het nieuwe politieke jaar. Externe sprekers waren ds. M.J. Kater en dr. C.P. Boele.

Traditiegetrouw starten we het parlementaire jaar op Prinsjesdag door middel van een gezamenlijke opening in aanwezigheid van familie en medewerkers van andere SGP-geledingen. Dit jaar werd deze verzorgd door ds. B. Labee, predikant van de Gereformeerde Gemeente in Veenendaal.

4.3 Samenwerking fractie en partij

Naast werkzaamheden voor de Tweede Kamer zijn er ook de nodige partijactiviteiten waar de fractie bij betrokken is.

- Kees van der Staaij, adviseur hoofdbestuur
- Roelof Bisschop, bestuurslid Guido de Brèsstichting
- Kees van der Staaij en Arnoud Proos: strategiecommissie SGP
- Kamerleden, Menno de Bruyne en Arnoud Proos: verkiezingsprogrammacommissie
- Henri Krooneman: adviseur Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa
- Menno de Bruyne: jubileumcommissie 100 jaar SGP
- Arnoud Proos: redactie *De Banier*
- Hans Maljaars: redactie Zicht

De partij heeft in samenwerking met alle geledingen in 2014 een Integraal Beleidsplan SGP opgesteld, getiteld 'Verbinding'. In dat plan zijn behalve de speerpunten een viertal strategische thema's, doelen en bijbehorende acties geformuleerd. De voortgang van dit plan wordt bewaakt door de strategiecommissie, waarbij elke geleding verantwoordelijk is voor een aantal doelen/acties. In dat kader waren we betrokken bij de familiedag op De Ark (30 mei) en de open dag voor nieuwe leden in de Tweede Kamer (3 oktober).

4.4 Parlementaire werkzaamheden

Zoals bovenstaand vermeld zijn door de partij speerpunten opgesteld. Bij ons werk in de Tweede Kamer, en bij onze buitenparlementaire bezigheden zoeken we aansluiting bij deze speerpunten. Dat zijn:

- vóór een christelijk Nederland
- vóór het leven
- vóór de zondagsrust
- vóór een verantwoorde vrijheid
- vóór Israël
- vóór het gezin
- vóór de ander
- vóór de veiligheid
- vóór een duurzame leefomgeving
- vóór een gezonde economie

Wetgeving / plenaire debatten

We hebben deelgenomen aan totaal 119 debatten in de plenaire zaal over een veelheid van onderwerpen. Op Prinsjesdag is de start van het parlementaire jaar. Dan wordt de Begroting, in het zgn. koffertje, door de minister van financiën overhandigd aan de voorzitter. In de week van Prinsjesdag worden ook de algemene politieke beschouwingen gehouden met alle fractievoorzitters als woordvoerder. Dit jaar was de bijdrage opgebouwd rondom het lied "Amazing Grace" van John Newton. Eerder op de dag werd dit lied in de Tweede Kamer gezongen door middel van een flashmob. Een voor dat doel samengesteld koor zong onder leiding van Peter Wildeman in de centrale hal van de Tweede Kamer voor het publiek en kamerpersoneel. Voor de complete bijdrage van Kees van der Staaij aan de algemene beschouwingen, zie www.sgp.nl/algemenebeschouwingen2015.

In de weken na de algemene beschouwingen worden alle begrotingen besproken. Dit jaar vroeg met name het Belastingplan veel aandacht, zoals vermeld in de inleiding.

Bijzonder was dat twee initiatiefvoorstellen van de SGP in de Tweede Kamer de steun kregen van een meerderheid, namelijk:

- Voorstel van rijkswet van het lid Van der Staaij houdende verklaring dat er grond bestaat een voorstel in overweging te nemen tot verandering in de Grondwet, strekkende tot invoering van het vereiste van een meerderheid van twee derden van het aantal uitgebrachte stemmen in de Staten-Generaal voor de goedkeuring van verdragen betreffende de Europese Unie. Met dit voorstel wordt geregeld dat - net zoals bij wijziging in de Grondwet - een 2/3 meerderheid nodig is om in te kunnen stemmen met Europese Verdragen. Dankzij de steun van o.a. de VVD - die nodig was voor een meerderheid - is het gelukt om dit voorstel dat al in november 2006 door Herben van de LPF was ingediend, maar later op verzoek van de indiener overgenomen door de SGP, af te ronden in de Tweede Kamer.
- Initiatief-Bisschop, Van Meenen en Rog tot wijziging van o.a. de Wet op het primair onderwijs in verband met een doeltreffender regeling van het onderwijstoezicht
Dit initiatiefwetsvoorstel werd in februari 2014 ingediend en werd met een ruime meerderheid eind september 2015 aanvaard.
Het zou mooi zijn als we in het jaarverslag over 2016 zouden kunnen vermelden dat beide voorstellen de eindstreep in de Eerste Kamer zouden hebben gehaald.

Er ligt op dit moment nog één initiatiefvoorstel op de plank, van meer praktische aard, namelijk een voorstel voor Wijziging van het Reglement van Orde van de Tweede Kamer. In dit voorstel wordt geregeld dat de regering moties over kan nemen en dat daarover dan niet meer gestemd hoeft te worden.

Amendementen en moties

Een belangrijk moment in de week zijn de stemmingen over wetsvoorstellen (inclusief amendementen daarop) en moties.

Door de SGP werden 16 amendementen ingediend waarover gestemd werd. Daarvan werden er 6 aanvaard.

Er werden 65 moties ingediend met de SGP als eerste indiener, daarvan werden er 33 aanvaard. We waren mede-indiener bij 163 moties, en daarvan haalden 71 een meerderheid.

Algemeen overleggen

De SGP nam deel aan 73 algemeen overleggen, vergaderingen in een vergaderzaal over een onderwerp met meestal een groot aantal brieven. Tijdens de wekelijkse fractievergadering op dinsdagmorgen wordt de agenda doorgenomen aan de hand van de agenda's van de kamerleden. Meestal lukt het wel om deel te nemen aan die overleggen waar we per se bij willen zijn, waarbij de eerder genoemde speerpunten een belangrijke rol spelen. In 2015 werden relatief veel overleggen gewijd aan asielbeleid, ISIS, overleggen voorafgaand aan een Europese Top en over problemen bij de PGB's. Er was speciaal een overleg gewijd aan Boko Haram, uitvloeisel van een bezoek van Kees van der Staaij (samen met Diederik van Dijk en Arnoud Proos) aan Nigeria in januari.

Schriftelijke en mondelinge vragen

Als uitvloeisel van het recht op inlichtingen, waarover alle Kamerleden beschikken, kennen Tweede en Eerste Kamer een vragenrecht. Met dit recht kunnen leden behalve tijdens de debatten en de schriftelijke behandeling van (wets)voorstellen schriftelijk vragen stellen aan de regering.

De SGP stelde 63 schriftelijke vragen en twee mondelinge vragen. Deze vragen, beide gesteld door Kees van der Staaij, gingen over het bloedbad dat is aangericht door Boko Haram in de Nigeriaanse grensplaats Baga en over het bericht dat de gemeente Amsterdam een raambordeel wil starten. De schriftelijke vragen gingen onder andere over kwesties inzake euthanasie en abortus, maar ook over bijvoorbeeld het thuisonderwijs, de komst van radicale sheiks naar Nederland, labeling van producten uit Israëlische steden op de Westelijke Jordaanoever, over het bericht 'Aantal vechtscheidingen groeit explosief', en over het bericht 'UWV schoolt werklozen om tot helderzienden'. Kortom een grote diversiteit aan onderwerpen, waarbij we steeds onze speerpunten erbij houden.

4.5 Overige (buiten) parlementaire activiteiten

Naast het politieke werk in de Tweede Kamer gaan Kamerleden en medewerkers het land in voor werkbezoeken en het houden van lezingen voor kiesverenigingen, SGP-jongeren, kerkelijke verenigingen, congressen etc. En we nodigen in de Kamer groepen uit om ons te laten informeren. Hierna volgt een selectie van deze activiteiten.

- *5 t/m 10: januari werkbezoek Nigeria*
Kees van der Staaij heeft met Arnoud Proos en Diederik van Dijk Nigeria bezocht in het kader van één van onze speerpunten, namelijk het opkomen voor vervolgte christenen wereldwijd. Deze reis was in samenwerking met de SDOK georganiseerd.
- *21-28 februari: werkbezoek Irak*
Arnoud Proos is met een delegatie vanuit de Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa op bezoek gegaan bij christenen in Irak.
- *6 maart: overleg comité Vrouwenbonden*
Een keer per jaar vindt overleg plaats met het comité van Vrouwenbonden van diverse ker-

ken (behorend tot de achterban van ChristenUnie en SGP). Tenminste één van de Kamerleden, zo mogelijk de fractievoorzitter, is daarbij aanwezig. De agenda komt in nauw overleg met beide genoemde fracties tot stand.

- *1 mei: ontvangst Statenleden, tevens afscheid 'oude'*
Na de verkiezingen in maart en vóór de verkiezing van de Eerste Kamer door de Statenleden hebben we gesproken met de nieuwe en herkozen Statenleden. Gewoonlijk wordt één keer per jaar in Gouda vergaderd met de SGP-Statenfracties, en één keer per jaar een werkbezoek afgelegd in een provincie waar de SGP vertegenwoordigd is in de Provinciale Staten. Dit keer vond het overleg in Den Haag plaats. Toen is tevens afscheid genomen van de vertrokken Statenleden.
- *29 mei: overleg met deputaatschappen diverse kerken*
Met vertegenwoordigers van de kerken (OGG, GG, GGiN, PKN (Ger. Bond), CGK en HHK) is gesproken over de relatie van de kerken en (gemeentelijke) overheid, mede in het licht van de participatiesamenleving: welke kansen liggen er, en worden deze genoeg benut? Hoe kunnen we elkaar versterken?
In het najaar is er nog een vervolg aan gegeven rondom het thema 'diaconieën en fiscaliteit'
- *5 juni: netwerkbijeenkomst Zorg*
In het kader van het Integraal Strategisch Beleidsplan (ISB) SGP wordt jaarlijks een netwerkbijeenkomst belegd. Dit keer waren we met vertegenwoordigers vanuit de langdurige zorg bij elkaar in de Tweede Kamer. Tevens was er gelegenheid voor onderlinge ontmoeting en een rondleiding.
- *juni: campagne 'ikgavoortrouw.nl'*
In maart zijn we gestart, met hulp van een stagiair (Daniël Schouten) aan een campagne als reactie op o.a. website als 'secondlove.nl'. De bedoeling was een positieve campagne vóór trouw neer te zetten. Dat heeft geresulteerd in de plaatsing van grote billboards langs de snelwegen door heel Nederland én een website: www.ikgavoortrouw.nl De gelden hiervoor, ca. 100.000 euro, zijn bijeengebracht door middel van crowdfunding. In juni werd deze actie afgerond.
- *3 juli: wandelen voor Aleh*
Als fractie streven we ernaar om elk jaar een sponsoractie te houden voor een goed doel. In 2014 deed een viertal collega's mee met een actie van Woord & Daad ten behoeve van het bouwen van huisjes in Bangladesh.
Dit jaar zijn we dichterbij huis gebleven en hebben we gewandeld van Barneveld naar Nijkerk, naar het gebouw van Christenen van Israël, die deze actie heeft geregeld. De opbrengst was bestemd voor de Stichting Aleh, een organisatie in Israël die de zorg draagt voor kinderen met een ernstige- meervoudige handicap.
Van 10-14 augustus hebben Elbert Dijkgraaf, Diederik van Dijk en Arnoud Proos een van de projecten van Aleh bezocht en het geld overhandigd.
- *19-23 oktober: AVVN*
Kees van der Staaij nam in oktober als delegatielid van de Nederlandse overheid deel aan de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Vooraf was gepolst welke wensen er ten aanzien van het programma en de te bespreken thema's waren, zodat op die manier een eigen invulling gegeven kon worden.
- *27 november: partijcongres SGP*
De fractie heeft een bijdrage geleverd aan het jaarlijkse partijcongres. Dit keer was het onderwerp 'integriteit'.

In het kader van bijscholing/verdieping worden lunchlezingen georganiseerd en nodigen we sprekers uit voor de zgn. Groenkring. De voorzittershamer van deze kring werd in december overgedragen van Diederik van Dijk aan Gijsbert Leertouwer. Sprekers waren dit jaar: dr. Beatrijze de Graaf over 'Een christelijke correctie op de veiligheidsutopie' en prof. dr. Antoine Bodar over 'Radicaal of amicaal'.

5. Eerste Kamer

5.1 Verschuiving

35 nieuwe leden voor de eerste Kamer. Dat was 26 mei 2015 de uitkomst van het stemgedrag van de leden van de Provinciale Staten. Dit ging gepaard met een serieuze verschuiving van politieke machtsverhoudingen. Al vóór deze verkiezingen beschikte het kabinet niet structureel over een meerderheid in de Eerste Kamer, maar na deze verkiezingen beschikte de coalitie nog slechts over 21 zetels in deze Kamer. De verkiezingen maakten duidelijk dat het kabinet rekening moet houden met opvattingen van niet-regeringspartijen, zoals de SGP.

De voor de SGP gunstig verlopen verkiezingen van de leden van Provinciale Staten vertaalden zich in de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer. De SGP-fractie in de Eerste Kamer verdubbelde naar twee zetels. Op 9 juni 2015 werden P. (Peter) Schalk (fractievoorzitter) en mr. D.J.H. (Diederik) van Dijk beëdigd tot Kamerlid.

Zoals opgemerkt leidden de verkiezingen tot het vertrek van 35 Kamerleden. Onder hen was de nestor van de Eerste Kamer, namelijk SGP'er mr. G. (Gerrit) Holdijk. Op 2 juni 2015 werd van hem en andere vertrekkende Kamerleden eervol afscheid genomen. Zowel de voorzitter van de Eerste Kamer als de premier wijdde lovende woorden aan Holdijk en memoreerden de unieke positie die Holdijk vervulde tijdens het kabinet-Rutte I.

Premier Rutte sprak kernachtig: "Mijnheer Holdijk - de voorzitter mag Gerrit zeggen, maar ik ben altijd mijnheer Holdijk blijven zeggen - eigenlijk hebt u in persoon een kwart eeuw lang laten zien waarvoor de Eerste Kamer als geheel staat, namelijk voor zorgvuldigheid en een onafhankelijk oordeel, voor een nuchtere kijk op zaken en een gezonde afstand tot de waan van de dag, voor overtuigingskracht en voor overtuigingen."

Ook Holdijk kreeg gelegenheid om het woord te voeren. Hij riep de Eerste Kamer op 'zichzelf' te blijven en niet mee te gaan in de waan van de dag.

Holdijks laatste woorden in de Eerste Kamer waren: "Ik moge eindigen met een persoonlijk getinte groet aan alle blijvers, alle wijkers, alle nieuwkomers en al degenen die hier dagelijks werkzaam zijn. In het dagelijks leven roepen wij elkaar in het voorbijgaan weleens, zonder veel nadenken, de groet "aju" of "ajuus" toe. Dat is een populaire, verbasterde vorm van het Franse "adieu". Een afscheidsgroet, een vorm van vaarwel zeggen, die letterlijk betekent: ga met God. Misschien mag ik ons allen deze woorden ook meegeven als een toekomstwens: moge God u vergezellen op uw verdere levensweg."

Op 30 november 2015 is Gerrit Holdijk ontslapen.

5.2 Werkzaamheden

Vanaf 9 juni nam het werk voor de nieuwe Kamerleden een aanvang. Op 23 juni hield Van Dijk zijn eerste plenaire bijdrage, de maidenspeech. Dit betrof het wetsvoorstel van de minister van V&J inzake voetbalvandalisme. Dit wetsvoorstel geeft overheden extra instrumenten om op te kunnen treden tegen voetbalvandalen. Van Dijk drong er bij de minister op aan om de nieuwe bevoegdheden in te zetten tegen antisemitische spreekkoren in stadions. Zoals gebruikelijk sloot Van Dijk zijn maidenspeech af met een persoonlijke noot:

"'Als je overal voor wegloopt, ben je altijd vrij.' Dit treffende zinnetje las ik in de roman van Jan van Mersbergen, 'De laatste ontsnapping'. Die roman laat zien dat echte vrijheid alles te maken heeft met verbondenheid, toewijding en verworteling. Grenzeloze vrijheid levert verlies en ontbinding op. Ook in deze Kamer gaat het vaak over vrijheid en over vrijheden. Maar wat is het reliëf van vrijheid? Een echt vrij en zelfstandig mens laat zijn vrijheid niet inpérken, maar invullen door de liefde van Christus en de liefde tot zijn medeburgers. Vanuit deze liefde wil ik ook mijn Kamerwerk proberen invulling te geven: Vrij om anderen te dienen en om het goede voor onze samenleving te zoeken."

Op 22 september was het de beurt aan Schalk om zijn maidenspeech te houden. Dit betrof een initiatiefwetsvoorstel waarin werd beoogd om de rechtspositie van ambtenaren te normaliseren. Schalk betoonde zich kritisch en plaatste vraagtekens bij de consistentie van het wetsvoorstel. Tevens maakte hij opmerkingen over de waarde van de eed en sloot in dat licht zijn bijdrage af:

“Ook ik mocht onlangs de eed afleggen. Een bijzonder moment, omdat juist in het afleggen van de eed iets doorklinkt van de bijzondere taak die ambtenaren en ambtsdragers hebben. Voor mij betekent dat ook dat ik die taak onder aanroeping van de hulp van God heb mogen aanvaarden. In die afhankelijkheid hoop ik het werk hier in de Kamer te mogen doen, tot eer van God, tot heil van onze medemensen.”

Op 13 oktober leverde Schalk zijn bijdrage aan de Algemene beschouwingen. Tijdens dit debat wijdde hij aandacht aan de financieel kwetsbare positie van eenverdieners. In fiscale zin worden zij zeer benadeeld tegenover tweeverdieners. Zijn pleidooi mondde uit in een motie die de regering oproepde de fiscale kloof tussen een- en tweeverdieners te verkleinen. Deze motie behaalde een verrassende meerderheid; in de Tweede Kamer was een soortgelijke motie kort daarvoor verworpen. Tijdens de financiële beschouwingen en de behandeling van het Belastingplan heeft de SGP hierop voortgeborduurd. Helaas is deze motie niet verzilverd doordat het CDA en D66 met de coalitie instemden met een nieuw Belastingplan waarin de positie van eenverdieners verder verslechterde. De SGP stemde tegen dit Belastingplan.

Vermeldenswaard is dat minister Van der Steur (V&J) tijdens de begrotingsbehandeling aan Van Dijk toezegde om in gesprek te gaan met de kerken over de normatieve principes van onze rechtsstaat. Is onze democratische rechtsstaat levensvatbaar als zij wordt losgesneden van haar christelijke wortels?

De SGP-Kamerleden hebben verder lezingen verzorgd voor kiesverenigingen, kerken en jeugdverenigingen. Ook hebben zij in meerdere kranten of bladen interviews afgegeven of opiniepagina's aangeleverd. In de zomer van 2015 heeft Van Dijk een werkbezoek afgelegd aan Israël, gericht op Defensie.

De twee SGP-Kamerleden willen zich ook de komende periode inzetten voor de kerntaken van de Eerste Kamer: Is wetgeving juridisch deugdelijk en consistent? Daarbij zijn zij vooral alert op de ruimte die in wetgeving wordt geboden om God naar Zijn Woord te kunnen dienen. Bovendien willen zij op gepaste momenten uitdragen dat beleid en wetgeving waarin geen rekening wordt gehouden met de Heere God geen enkel perspectief heeft. Op hoop van zegen!

6. Eurofractie

6.1 De eurofractie

De eurofractie ChristenUnie-SGP is lid van de politieke fractie van Europese Conservatieven en Hervormers (ECR) in het Europees Parlement (EP). De eurofractie heeft twee leden: Bas Belder namens SGP en Peter van Dalen namens ChristenUnie. Belder is lid van de commissie Buitenlandse Zaken. Daarnaast is hij plaatsvervangend lid van de Landbouwcommissie. Voorts is hij vice-voorzitter van de delegatie voor de betrekkingen met Israël. De meeste vergaderingen in commissie- en delegatieverband vinden plaats in Brussel. Daarnaast wordt twaalf keer per jaar plenair vergaderd in Straatsburg.

De volgende medewerkers waren in 2015 in dienst van het SGP-smaldeel van de eurofractie:

- Leonard den Boef MA
- Elise Coolegem MA
- drs. Dick Jan Diepenbroek
- Christine van Dijk LL.M
- Elise Abbey - van Doorn MA
- Walter van Luik MSc.
- drs. Frank van der Maas

6.2 Buitenlandse Zaken

Het buitenlands beleid stond in 2015 in het teken van enkele grote crisissituaties nabij de grenzen van Europa. We noemen de voortslepende zorgen aan de oostgrens van Europa, de instabiliteit in de Arabische wereld en de daarop volgende migratiecrisis. Hierover zijn veel debatten gevoerd in het EP, waaraan Bas Belder actief heeft deelgenomen.

De eurofractie heeft zich met grote regelmaat ingezet voor godsdienstvrijheid in vooral, maar niet uitsluitend, de Arabische wereld. Er is aandacht gevraagd voor de positie van christenen in ondermeer Cuba, Libië, het Midden-Oosten, Nigeria en Turkije. In februari sprak Belder in Wenen op een conferentie van de Alliance Defending Freedom over geloofsvervolging en de rol van de EU bij het voorkomen daarvan.

Centraal stond het EP-rapport over de betrekkingen tussen de EU en China. Bas Belder werd hiertoe in 2014 benoemd tot rapporteur. Na ruim een half jaar intensieve voorbereiding, inclusief een tweetal werkbezoeken aan China en Taiwan, werd de ontwerp tekst in juli afgerond. In december werd het rapport met grote meerderheid aangenomen door de plenaire vergadering. De cruciale betrekkingen tussen de EU en China komen in hun volle breedte en diepte aan de orde. Tevens wordt de vinger gelegd bij de godsdienstvrijheid en de 'sinificatie' van het christendom in het land.

6.3 Israël

De Eurofractie zette in 2015 haar inspanningen voor versterking van de betrekkingen tussen de EU en Israël voort. Zij deed dit primair door het vice-voorzitterschap van de officiële delegatie van het EP voor de relaties met de Joodse staat en zijn instellingen, in de eerste plaats de Knesset. Deze politieke verantwoordelijkheid leidde tot vele informatieve bijeenkomsten waarbij alle aspecten van de wederzijdse betrekkingen tussen de EU en Israël aan de orde kwamen. Om het belang van deze betrekkingen te onderstrepen reisde Bas Belder meerdere keren naar Israël waar hij vruchtbare ontmoetingen had met Israëlische parlementsleden, met hooggeplaatste ambtenaren van het ministerie van buitenlandse zaken en met academici. Belder was uitgenodigd als gastspreker en panelist tijdens het prestigieuze "Global Forum for Combating Antisemitism" dat door de Israëlische Ministerie van Buitenlandse Zaken in Jeruzalem georganiseerd werd. Ook nam Belder als voorzitter van de Israel Allies Caucus in het Europees Parlement deel aan een internationaal congres van de Caucus in Jeruzalem. Belder organiseerde verschillende bijeenkomsten in samenwerking met de Europese Joodse gemeenschap in Brussel,

waaronder ook een tentoonstelling en twee conferenties om meer aandacht te vragen voor Holocaust overlevenden in Europa. Evenals in voorgaande jaren onderhield de Eurofractie van de SGP in 2015 nauwe contacten met de Israëlische ambassade in Brussel. Blijvende punten van wederzijdse zorg vormen de aanhoudende uitingen van antisemitisme in Europa, alsmede de groeiende tendens van initiatieven die de Israëlische economie schaden.

6.4 Landbouw

Als plaatsvervangend lid in de landbouwcommissie heeft Bas Belder zich in 2015 ingezet op een brede variëteit aan landbouwonderwerpen. Gezien het grote belang van het kwekersrecht voor de Nederlandse veredelingssector, nam hij binnen de ECR groep bijvoorbeeld de leiding inzake de EP-resolutie over dit onderwerp. Het Europees Parlement deed uiteindelijk een duidelijke oproep aan de Europese Commissie de ambivalentie in de wetgeving weg te nemen. Voor de ECR groep was hij tevens schaduwrapporteur op het dossier diergeneesmiddelen, waar blijvende beschikbaarheid van voldoende adequate middelen voor de landbouwsector een prioriteit was. Belder diende op diverse rapporten amendementen in, waarvan de overgrote meerderheid door de landbouwcommissie werd overgenomen.

In juni 2015 nam Belder deel aan een delegatie van de landbouwcommissie naar de Expo in Milaan, die geheel in het teken stond van voedsel. Op eigen gelegenheid bracht hij ook een bezoek aan de expositie van Israël op de beurs, met een buitengewoon goede ontvangst en presentatie door het Joods Nationaal Fonds.

Pogingen van derden om rituele slacht te agenderen in het Europees Parlement, zijn door Belder steeds bestreden.

De in 2015 door Belder georganiseerde Brusselse landbouwbijeenkomsten stonden in het teken van jonge boeren en het kwekersrecht. Tijdens werkbezoeken in Nederland was er specifieke aandacht voor o.a. de akkerbouwsector, uitwerking van vergroeningsregels, (kunst)mest en de varkenssector.

6.5 Overige zaken

In samenwerking met de VGS heeft de eurofractie in januari een conferentie georganiseerd in Brussel over christelijk onderwijs. De vrijheid van christelijke scholen komt in veel lidstaten op uiteenlopende wijzen in het gedrang door het secularisme, vooral op de gebieden van de schepping en de seksuele vorming. Vanuit de verbondenheid aan de christelijke boodschap hebben christelijke scholen (en politici) elkaar bemoedigt en opgescherpt.

Bas Belder heeft ruim dertig voorstellen voor de begroting 2016 ingediend. Deze betroffen samenwerking met Israël, geloofsvrijheid, de strijd tegen het terrorisme en antisemitisme, landbouw, medisch-ethische onderwerpen, vermindering van de regeldruk en bezuinigingsvoorstellen. Enkele daarvan konden op voldoende parlementaire steun rekenen, zoals een actieve bestrijding van het terrorisme in Europa en maatregelen inzake het voorkomen van de invoer van (vlees van) gekloonde dieren.

In september heeft de eurofractie een bezoek gebracht aan Moldavië in samenwerking met de Stichting Orhei uit Bunschoten-Spakenburg. Christelijke hulpverlening vanuit Nederlandse kerken en stichtingen is een lichtpunt in dit straatarme buurland van de Europese Unie. Zij vormen een voorbeeld voor de EU die zich vooral richt op grote projecten.

Belder heeft in oktober een werkgroep menselijke waardigheid gestart met gelijkgezinde europarlementariërs. Daarin staat de bescherming van het menselijk leven centraal op basis van de erkenning dat de mens is geschapen naar Gods beeld en gelijkenis.

7. Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa (VOE)

De Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa is “de internationale poot” van de SGP en houdt zich bezig met het organiseren van politieke bewustwordingsactiviteiten in landen grenzend aan de Europese Unie in Oost-Europa en Noord-Afrika. Deze activiteiten worden financieel mogelijk gemaakt door subsidie voor politieke partijen in het kader van het MPP-Programma (Maatschappelijke Transformatie Programma voor Politieke Partijen). In dit jaarverslag een terugblik op de werkzaamheden die door Stichting VOE in 2015 zijn verricht.

7.1 Bestuur en personeel

In het verslagjaar telde het bestuur van VOE 8 bestuursleden.

De samenstelling van het bestuur luidde per 31 december 2015 als volgt

- Dhr. E. van Voorden (voorzitter)
- Dhr. W. Jongsma (secretaris)
- Dhr. G.A. van der Waal (penningmeester)
- Dhr. P.J. den Boef (lid)
- Mw. E. Abbey-van Doorn (lid)
- Dhr. G.A.R. Kraaijeveld (lid)
- Dhr. H.J. van Schothorst (lid)

Als adviseur heeft de stichting

- Dhr. H. Krooneman

Personeel

- Dhr. J.C. Bazen (coördinator) 0,1 fte
- Mw. M. van Oost-Mitocaru (coördinator) 0,1 fte

Het bestuur vergaderde in 2015 zeven keer.

Naast het werk van de coördinator werden alle activiteiten en projecten uitgevoerd door vrijwilligers. In veel geval waren deze vrijwilligers bestuursleden en door VOE uitgenodigde trainers en/of sprekers op conferenties.

In het afgelopen jaar zijn trainingen verzorgd door J.C. Bazen en M. van Oost als coördinator van de stichting, en daarnaast door VOE bestuursleden H.J. van Schothorst, W. Jongsma, G.A.R. Kraaijeveld. Daarnaast ook door kamerlid R. Bisschop, communicatie adviseur van de fractie dhr. A. Proos en directeur van het Wetenschappelijk Instituut J. Schippers. Ook hebben diverse jongeren bijdragen geleverd waaronder C.W. Kodde, voorzitter commissie Internationaal van de SGP Jongeren, A. Boersma en J. van 't Land, lid commissie internationaal SGPJ.

7.2 Activiteiten

In het verslagjaar is gewerkt aan een aantal projecten. Deze projecten zijn uitgevoerd volgens het projectplan dat in het najaar van 2014 is goedgekeurd door het bestuur. Projecten en trainingen worden altijd uitgevoerd op basis van aanvragen van de partners van Stichting VOE in Oost Europa of de Arabische wereld.

Albanië

In Albanië is de laatste jaren intensief samengewerkt met de Wilberforce Foundation. Dit is een christelijke stichting die op termijn een christelijke partij wil oprichten. De samenwerking en trainingen van afgelopen jaren hebben ertoe geleid dat in Albanië een stabiele organisatie van christelijke leiders, die zich landelijk inzetten voor christelijke waarden en normen.

Georgië

In Georgië leven duizenden vluchtelingen uit Abchazië en Zuid-Ossetië, die in de laatste oorlog zijn verdreven door de Russen en een nieuw leven op moeten bouwen. Diversen van hen zijn protestantse christenen. Onze partner, de Baptistische kerk probeert deze mensen te helpen op zowel kerkelijk als maatschappelijk vlak. In 2015 zijn trainingen verzorgd over het duiden van de Geopolitieke situatie in Oost Europa en over partijopbouw. Daarnaast is er toenadering gezocht tot de buitenparlementaire Christen Democratische partij in Georgië, om met hen te werken aan een campagnestrategie voor de komende verkiezingen.

Irak

In Erbil in Iraaks Koerdistan is een training georganiseerd voor Iraakse politici. De conferentie werd georganiseerd rond het thema “Christelijk leiderschap” en werd gehouden voor gevluchte Iraakse christenen, die uit de regio Mosul/Nineveh kwamen, maar door IS zijn verjaagd.

Moldavië

In Moldavië werden in het afgelopen jaar driemaal trainingen verzorgd bij de PPCD, de christelijke partij in Moldavië waar al jaren mee wordt samengewerkt. De onderwerpen die besproken zijn, zijn op het gebied van het voeren van campagne en een zomeracademie over economische politiek en een training in het najaar over goed bestuur.

Montenegro

In Montenegro wordt samengewerkt met de Christian Movement en de leiders van de Roma die aangesloten zijn bij de kerk op het grootste vluchtelingenkamp van de Balkan, Konik. In 1999 brak de oorlog uit in Kosovo. Na deze dramatische oorlog zijn veel van de Roma populatie gevlucht, een aantal van hen konden in Montenegro terecht. Het is zaak dat deze mensen kunnen integreren in de samenleving. De Christelijke beweging zet zich hiervoor in. In het afgelopen jaar werd samen met de Christian movement een plan uiteengezet wat ertoe gaat leiden dat deze beweging een Christelijke partij gaat worden. In conferenties is gesproken over gezinsbeleid en minderheden en integratie. VOE heeft ook het nieuwsplatform van de Christian movement ondersteund.

Nederland

Op 12 juni 2015 werd door stichting VOE in samenwerking met het WI een conferentie georganiseerd over het thema “Minorities: Hate or Hope” voor zowel SGP’ers als vertegenwoordigers van Oost Europese partnerpartijen. Deze conferentie vond plaats in het Dordrecht. Partijleider Van der Staaij sprak in zijn bijdrage over Antisemitisme en Christenvervolging in grote delen van de Arabische Wereld. Deze conferentie was een goede gelegenheid voor SGP leden om in contact te komen met de buitenlandse partners van de SGP en met elkaar te spreken over specifieke thema’s in die landen en om kennis op te doen over het functioneren van Christelijke politiek in diverse Oost Europese landen.

Oekraïne

In Oekraïne werkt VOE samen met de Christen Democratische Unie (HDS) en heeft met hen een zomerschool voor politiek geïnteresseerde jongeren georganiseerd, waarbij vooral werd nagedacht over het thema goed bestuur en christelijke politiek. Daarnaast is er met de vertegenwoordiging van de Hongaarse minderheden in Zuid West Oekraïne ook een conferentie georganiseerd over de vluchtelingenproblematiek.

Wit-Rusland

In Wit-Rusland (Belarus) wordt samengewerkt met de politieke partij Belarusian Christian Democracy. Deze politieke partij wordt ernstig onderdrukt en voor trainingen wordt uitgeweken naar buurlanden zoals Litouwen of Oekraïne. In 2015 zijn trainingen georganiseerd in samenwerking met de partij HDS in Oekraïne en in Litouwen rondom het thema “toekomst van de verzorgingsstaat”.

7.3 Internationaal Secretariaat

Vanwege het toenemende aantal vragen Europawijd en wereldwijd aan onze partij om samen te werken op het vlak van vraagstukken met betrekking tot Christelijke politieke en maatschappelijke vraagstukken, is in 2015 besloten een Internationaal Secretariaat op te richten.

Eenheid en afstemming van de internationale samenwerking binnen de diverse geledingen van de partij is het kerndoel van het Internationaal Secretariaat. Nederland is onderdeel van een steeds verder globaliserende wereld waarbij Nederland m.b.t. regelgeving, economische betrekkingen, handel en geopolitiek slechts een klein onderdeel is van een veel groter geheel. Het Internationaal Secretariaat heeft als doel het in kaart brengen en onderhouden van internationale contacten en met deze contacten samen te werken aan het verspreiden van Christelijk politiek gedachtegoed.

Het Internationaal Secretariaat is het centrale aanspreekpunt voor alle internationale politieke aangelegenheden binnen de partij. Het secretariaat wordt aangestuurd door een stuurgroep waaruit een afgevaardigde vanuit alle partijgeledingen deelneemt. De praktische uitvoering en coördinatie gebeurt vanuit en onder verantwoording van Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa (VOE).

De samenstelling van de stuurgroep luidde per 31 december 2015 als volgt:

Afgevaardigden

- Dhr. G.A.R. Kraaijeveld: Stichting VOE (voorzitter)
- Dhr. J.W. van Berkum: partijbureau
- Dhr. P. den Boef: hoofdbestuur
- Mw. E. Abbey-van Doorn: Eurofractie
- Dhr. H. Krooneman: Tweede Kamerfractie
- Dhr. J. van't Land: SGP jongeren
- Dhr. J. Schippers: Wetenschappelijk Instituut

Uitvoerende werkzaamheden

- Dhr. J.C. Bazen (coördinator)

Afsluiting

Ook in het jaar 2015 hebben velen hun steentje bijgedragen aan het functioneren van onze partij. Voor het vele werk dat verricht is, wil het Hoofdbestuur iedereen hartelijk dankzeggen. Die dank geldt in het bijzonder onze bestuurders en vertegenwoordigers die ‘aan den lijve’ de tijdgeest ervaren en beseffen dat het politieke handwerk onderdeel uitmaakt van de strijd der geesten. Verder dankt het hoofdbestuur het personeel van het partijbureau dat altijd op een adequate wijze ondersteuning verleende aan het werk van het hoofdbestuur en dat van de geleidingen. Veel vrijwilligers werken elk jaar weer trouw en betrokken voor onze partij. Ook daarvoor veel dank. Moge de Heere al het werk dienstbaar stellen tot de eer van Zijn naam.

Rotterdam, maart 2016

drs. P.A. Zevenbergen,
secretaris

M.F. van Leeuwen,
partijvoorzitter

Bijlage D - Financieel jaarverslag 2015

Verslag van de penningmeester

(toelichting op de samengevoegde rekening van baten en lasten over het jaar 2015; bedragen afgerond op € 1.000)

Algemeen

Ook dit jaar zijn er weer veel vrijwilligers geweest die zich het afgelopen jaar belangeloos voor de SGP hebben ingezet. Hieruit bleek de betrokkenheid bij de partij, en haar uitgangspunten.

We kunnen dit als partij niet voldoende waarderen, de vrijwilligers zijn goud waard!

Op lokaal niveau is er op diverse plaatsen een ledenwerfactie gehouden. Mede daardoor is het totaal bedrag aan ontvangen ledenbijdragen fors gestegen. Ten opzichte van 2014 met een bedrag van ruim € 15.000,--.

De leden hebben ook de SGP het afgelopen jaar weer ruim bedeed; aan giften en overbetalingen ontving de partij in het afgelopen jaar ruim € 198.000,--. Voor uw grote offervaardigheid voor onze partij zeggen wij u allen zeer hartelijk dank.

De plaatselijke kiesverenigingen die in 2015 zijn omgevormd tot afdeling, de gemeentelijke afdelingen en de provinciale afdelingen zijn onzelfstandige afdelingen van de Vereniging SGP. De financiële gegevens van de afdelingen zijn met ingang van dit boekjaar opgenomen in deze jaarrekening. Het saldo van de post opbrengsten afdelingen minus de post kosten afdelingen, is de toename van het eigen vermogen van de afdelingen over het jaar 2015. Deze mutatie wordt verwerkt als resultaatbestemming ten gunste van de bestemmingsreserve afdelingen. De financiële gegevens van de plaatselijke kiesverenigingen die niet zijn omgevormd tot afdeling zijn uiteraard niet meegeconsolideerd in deze jaarrekening.

Hieronder volgt een korte toelichting op een aantal posten van de jaarrekening over 2015.

BATEN

De totale baten bedroegen over het jaar 2015 € 1.706.200,-- Ten opzichte van de begroting € 381.700,-- meer dan voorzien. De belangrijkste verschillen worden hieronder toegelicht.

Subsidie

De totaal ontvangen subsidie in 2015 is ruim € 33.500,-- meer dan begroot.

Giften en legaten

Deze post is € 62.200,-- hoger dan begroot. Naast extra giften t.b.v. het verkiezingsfonds is ook een bedrag ontvangen van een kleine € 41.000,-- van het ondernemersplatform. Daarnaast is ook een eerste uitbetaling van een legaat ontvangen, voor een bedrag van ruim € 75.000,--.

Actie Trouw

In 2015 is een bedrag ontvangen van bijna € 109.000,--. Dit bedrag was niet opgenomen in de begroting voor 2015.

Opbrengsten afdelingen

De grootste afwijking ten opzichte van de begroting betreft het niet begrote bedrag van de inkomsten van de afdelingen van ruim € 186.000,--.

LASTEN

De totale lasten bedroegen over het jaar 2015 € 1.480.300,-- Ruim € 183.100,- hoger dan begroot. De belangrijkste verschillen worden hieronder toegelicht.

Vergaderkosten

Deze post laat een voordeel zien van ruim € 21.600,--. Dit wordt grotendeels veroorzaakt doordat de kosten van bijeenkomsten fors lager waren dan begroot.

De Banier

Per saldo zijn de kosten € 17.600,-- lager dan begroot. Door aanpassing van de afspraken zijn de drukkosten afgenomen.

Actie Trouw

De kosten van deze actie bedroegen ruim € 104.000,--. Dit bedrag was niet opgenomen in de begroting voor 2015.

Kosten afdelingen

De grootste afwijking ten opzichte van de begroting betreft het niet begrote bedrag van de kosten van de afdelingen van ruim € 144.700,--

RESULTAAT 2015

Het boekjaar 2015 is per saldo afgesloten met een positief resultaat van bijna € 226.000,--, ten opzichte van een vooraf begroot resultaat van bijna € 27.300,--. Het resultaat is het saldo van € 381.700,-- aan hogere inkomsten en € 183.100,-- hogere uitgaven dan begroot.

Zoals hierboven reeds aangegeven, wordt dit grote verschil grotendeels verklaard door de actie Trouw, en de verwerking van de afdelingen.

Resultaatbestemming

De resultaatbestemming over 2015 is als volgt:

- **Bestemmingsreserve huisvesting**

Ten gunste van het resultaat over 2015 is een bedrag van € 40.000,-- ten laste van de bestemmingsreserve huisvesting geboekt. Deze reserve, die in het verleden gevormd is vanuit de boekwinst die is behaald bij de verkoop van het voormalige ds. G.H. Kerstenhuis, wordt vanaf 2014 aangewend ter dekking van (een deel van) de afschrijving van het kantoorpand. Na verwerking van deze mutatie bedraagt het saldo ultimo 2015 € 1.080.000,--.

- **Bestemmingsreserve ICT**

Vanuit de resultaatbestemming wordt een bedrag van € 45.000,-- toegevoegd aan deze reserve. Dit is ten behoeve van toekomstige investeringen. Na verwerking van deze mutatie bedraagt het saldo ultimo 2015 € 230.000,--.

- **Bestemmingsreserve 100 jaar SGP**

Vanuit de resultaatbestemming wordt een bedrag van € 18.069,-- bestemd voor deze reserve. Dit is bestemd voor de activiteiten die de komende jaren ontwikkeld zullen worden ten behoeve van het 100-jarig bestaan van de SGP D.V. in 2018. Na verwerking van deze mutatie bedraagt het saldo ultimo 2015 € 68.069,--.

- **Bestemmingsreserve afdelingen**

Vanuit de resultaatbestemming wordt een bedrag van € 41.337,-- bestemd voor deze reserve. Na verwerking van deze mutatie bedraagt het saldo ultimo 2015 € 357.195,--.

- **Bestemmingsreserve vitalisering afdelingen**

Vanuit de resultaatbestemming wordt een bedrag van € 859,-- bestemd voor deze reserve.

- **Bestemmingsfonds actie Trouw**

Vanuit de resultaatbestemming wordt het restant saldo van deze actie, een bedrag van € 4.894,-- ten gunste van dit bestemmingsfonds gebracht.

- **Algemene reserve**

Na verwerking van het restant van het resultaat ad. € 155.798,--, bedraagt de algemene reserve ultimo 2015 een bedrag van € 2.606.345,-- .

Sliedrecht, maart 2016

J.P. Tanis

Balans per 31 december 2015

<i>(bedragen in euro's)</i> <i>(na resultaatbestemming)</i>	31-12-2015	31-12-2014
ACTIVA		
Materiële vaste activa		
Terreinen	476.364	476.364
Gebouwen	999.714	1.021.273
Installaties	64.625	73.307
Inventaris	114.006	117.036
Automatisering	37.422	50.124
Financiële vaste activa		
Effecten	2.021.011	1.012.546
Spaargelden	1.697.034	2.735.512
Vorderingen		
Rekening-courant		
Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa	42.989	6.443
Rente	16.489	39.778
Subsidies	104.863	103.714
Overige vorderingen	47.793	40.395
Liquide middelen	554.690	86.719
	<u>6.177.000</u>	<u>5.763.211</u>
PASSIVA		
Vermogen		
Algemene reserve	2.606.345	2.450.547
Bestemmingsreserve huisvesting	1.080.000	1.120.000
Bestemmingsreserve 100 jaar SGP	68.069	50.000
Bestemmingsreserve ICT	230.000	185.000
Bestemmingsreserve vitalisering afdelingen	859	-
Bestemmingsreserve afdelingen	357.195	-
Bestemmingsfonds Actie Trouw	4.894	-
Voorzieningen		
Verkiezingsfonds	1.661.215	1.711.546
Onderhoudsvoorziening	17.529	11.686
Kortlopende schulden		
Rekening-courant		
Guido de Brès-Stichting, WI-SGP	25.226	66.415
SGP-jongeren	24.398	54.434
Stichting Fractiebijstand SGP	-	10.343
Partijblad De Banier	11.524	20.225
Overige schulden	89.746	82.985
	<u>6.177.000</u>	<u>5.763.211</u>

Staat van baten en lasten over het jaar 2015

	2015 uitkomst	2015 begroting	2014 uitkomst
BATEN			
Partijbijdragen	522.612	516.250	507.383
Subsidie	543.042	509.500	535.969
Giften en legaten	135.774	73.500	47.327
Giften Actie Trouw	108.984	-	-
Partijblad De Banier	176.322	153.100	171.281
Rentebaten en waardeverandering effecten	17.742	45.000	91.031
Overige opbrengsten	15.730	27.100	45.872
Opbrengsten afdelingen	186.060	-	-
	<u>1.706.265</u>	<u>1.324.450</u>	<u>1.398.862</u>
LASTEN			
Personeelskosten	440.237	435.939	394.728
Afschrijving	54.043	62.765	64.844
Huisvestingskosten	50.761	56.843	64.485
Vergaderkosten	106.155	127.800	111.492
Public Relations	191.572	206.800	193.025
Kosten Actie Trouw	104.090	-	-
Kosten partijblad De Banier	222.986	240.567	236.371
Kantoorkosten	80.970	79.400	87.351
Algemene kosten	64.770	67.050	69.589
Bijdrage aan geledingen	20.000	20.000	28.334
Kosten afdelingen	144.723	-	-
	<u>1.480.308</u>	<u>1.297.164</u>	<u>1.250.221</u>
Resultaat	<u>225.957</u>	<u>27.286</u>	<u>148.641</u>
Resultaatbestemming:			
Algemene reserve	155.798	72.286	113.641
Bestemmingsreserve huisvesting	40.000-	40.000-	40.000-
Bestemmingsreserve 100 jaar SGP	18.069	5.000-	50.000
Bestemmingsreserve ICT	45.000	-	25.000
Bestemmingsreserve vitalisering afdelingen	859	-	-
Bestemmingsreserve afdelingen	41.337	-	-
Bestemmingsfonds Actie Trouw	4.894	-	-
	<u>225.957</u>	<u>27.286</u>	<u>148.641</u>

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van de Staatkundig Gereformeerde Partij

Bijgesloten samengevatte jaarrekening bestaande uit de samengevatte balans per 31 december 2015 en de samengevatte staat van baten en lasten zijn ontleend aan de gecontroleerde jaarrekening van de Staatkundig Gereformeerde Partij per 31 december 2015. Wij hebben een goedkeurend oordeel verstrekt bij die jaarrekening in onze controleverklaring van 2 maart 2016. Desbetreffende jaarrekening en deze samenvatting daarvan, bevatten geen weergave van gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden sinds de datum van onze controleverklaring van 2 maart 2016.

De samengevatte jaarrekening bevat niet alle toelichtingen die zijn vereist op basis van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving. Het kennismaken van de samengevatte jaarrekening kan derhalve niet in de plaats treden van het kennismaken van de gecontroleerde jaarrekening van de Staatkundig Gereformeerde Partij.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van een samenvatting van de gecontroleerde jaarrekening in overeenstemming met de grondslagen zoals gehanteerd in de jaarrekening 2015 van de Staatkundig Gereformeerde Partij.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de samengevatte jaarrekening op basis van onze werkzaamheden, uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands Recht, waaronder de Nederlandse Standaard 810, "Opdrachten om te rapporteren betreffende samengevatte financiële overzichten".

Oordeel

Naar ons oordeel is de samengevatte jaarrekening in alle van materieel belang zijnde aspecten consistent met de gecontroleerde jaarrekening van de Staatkundig Gereformeerde Partij per 31 december 2015 en in overeenstemming met de grondslagen zoals gehanteerd in de jaarrekening 2015 van de Staatkundig Gereformeerde Partij.

Doorn, 8 maart 2016

Van Ree Accountants

w.g.

drs. A.H.J. Kraaij
Registeraccountant

Van Ree Accountants en
Belastingadviseurs BV
Sitiopark 2-4
3941 PP Doorn
Postbus 294
3940 AG Doorn

T (0343) 41 59 40
F (0343) 41 44 78
doorn@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl